

ELEKTRO MARIBOR

*Interni informacijski list
podjetja Elektro Maribor,
podjetja za distribucijo
električne energije, d.d.*

3/09

infotok

Namenjeno:

**Poletna nagradna akcija
"Po meri varčna in prijazna
energija!"**

13. redna seja skupščine
Elektra Maribor

Poslovanje družbe

Svet delavcev

Vsebina

- 3 Uvodni nagovor
- 4 13. redna seja skupščine Elektra Maribor in predstavitev članov nadzornega sveta
- 5 Sindikat Elektra Maribor
- 5 Vrhovno sodišče izdalo razsodbo v primeru usklajenega delovanja
- 6 Poslovanje družbe Elektro Maribor v prvi polovici leta 2009
- 7 Znanje je največji kapital podjetja
- 7 Izpad električne energije zaradi poletnega neurja
- 8 Poletna neurja pustošila po Kungoti in okolici
- 9 Predstavili smo se na Kmetijsko-živilskem sejmu Agra v Gornji Radgoni
- 9 Elektro Maribor nagrajeval v času Festivala Lent 2009
- 10 Poletna nagradna akcija "Po meri, varčna in okolju prijazna energija!"
- 10 Bili smo pokrovitelj Gazel
- 11 Rajon Ormož v cvetju
- 11 Klopotec
- 12 Nova gripa
- 14 Navadne žarnice se umikajo s prodajnih polic
- 15 Nevarni pojavi
- 16 Nekaj o teku
- 20 Sindikalni izlet UPRAVE in OE PTUJ
- 23 Sindikalni izlet SE Elektro Gradenj
- 25 Poezija
- 25 Reševanje letala
- 26 In memoriam
- 26 Razgovori z upravo
- 26 Nagrajani prispevki za Infotok
- 27 Rojstni dnevi

Na naslovnici

Promocijski dogodek

➤ Fotografija:
Arhiv Elektra
Maribor

Jubilejne nagrade

Oktober, november in december

Delovna doba	Priimek in ime	OE / SE	Mesec izpolnitve
10	Tič Tomaž	Uprava	oktober
10	Repnik Andrej	SE Gradnje in remont Maribor	oktober
10	Krček Boris	Uprava	oktober
20	Lorenčič Robert	OE Gornja Radgona	oktober
20	Orlač Janez	OE Ptuj	oktober
20	Kralj Franc	SE Ljutomer	oktober
20	Vidonja Andrej	OE Murska Sobota	oktober
30	Prah Maksimiljan	SE Gradnje in remont Maribor	oktober
30	Bauman Branko	OE Ptuj	oktober
30	Orešič Marjan	OE Slovenska Bistrica	oktober
30	Šosterič Vojko	SE Gradnje in remont Maribor	oktober
30	Erman Igor	OE Maribor z okolico	oktober
35	Repac Justina	SE Gradnje in remont Maribor	oktober
35	Smodiš Drago	OE Murska Sobota	oktober
10	Vindiš Franc	Uprava	november
20	Bočnik Robert	OE Maribor z okolico	november
30	Mesarič Bojan	OE Ptuj	november
30	Ludvik Drago	OE Murska Sobota	november
30	Wargazon Ljubo	OE Maribor z okolico	november
30	Rogulj Nikša	OE Gornja Radgona	november
30	Novak Drago	SE Ljutomer	november
20	Munda Matjaž	Uprava	december
20	Ješovnik Robert	Uprava	december
20	Šenekar Leon	OE Maribor z okolico	december
30	Balan Leon	OE Maribor z okolico	december
30	Grušovnik Bogdan	OE Maribor z okolico	december

Čestitamo!

Rok za oddajo prispevkov za naslednjo številko Infotoka je **30. 11. 2009**.

Pošljete jih lahko na **infotok@elektro-maribor.si** ali oddate v svojih tajništvi.

Leto krize, neurij in priložnosti

Leto 2009 ni tipično leto, saj nas v teh desetih mesecih ni prizadela samo kriza, ki je zelo vplivala na poslovanje podjetij in življenje ljudi po vsem svetu, ampak tudi številna neurja. Dogajale so se tudi druge stvari, ki so tako ali drugače vplivale na delovanje in dejavnosti našega podjetja. S krizo, ki jo številni primerjajo s tisto iz 30. let prejšnjega stoletja, smo se morali spopasti tudi v Elektro Maribor. V negotovih gospodarskih razmerah smo morali v podjetju še bolj začeti obvladovati in učinkovito upravljati s tveganji. Zato smo posebno pozornost namenili obvladovanju tveganj, saj le-to povišuje predvidljivost denarnih tokov in omogoča lažje finančno planiranje. Seveda veliko pozornosti namenjamo tudi racionalizaciji stroškov poslovanja in zmanjšujemo obseg investicijskih vlaganj v neenergetška sredstva. V času nepredvidljivih razmer nismo pozabili na naše odjemalce in njihove likvidnostne težave, saj smo skupaj z njimi od primera do primera iskali najbolj primerne rešitve za premostitev kriznega obdobja.

Letos smo se v podjetju srečali tudi z izredno veliko neurji, ki so tako pozimi kot poleti povzročala težave na elektroenergetskem omrežju. Januarja smo bili soočeni z eno največjih okvar na našem omrežju, ko je na ogromnem oskrbovalnem območju veliko gospodinjstev ostalo brez električne energije. S požrtvovalnim delom ekip Elektra Maribor smo uspeli v najkrajšem možnem času našim odjemalcem ponovno zagotoviti oskrbo z električno energijo. S težavami, ki sta jih povzročila močan veter in dež, smo se soočali tudi v poletnih mesecih, ko smo bili soočeni s kar nekaj večjimi izpadi električne energije. Zaradi večjih škod na elektroenergetskem omrežju v mesecu januarju in poleti smo ob sanaciji škod omrežje tudi obnovili, tako da je realizacija na teh objektih nekoliko višja od predvidene dinamike.

V poletnih mesecih smo prejeli razsodbo Vrhovnega sodišča, ki je razsodilo, da smo skupaj s preostalimi elektrodistributerji

Stanislav Vojsk,

predsednik uprave Elektra Maribor d. d.

buterji ravnali usklajeno in tako kršili 6. člen Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1), ter tako pritrdilo Uradu za varstvo konkurence. Ker primer še ni zaključen, podrobnosti postopka še ne moremo komentirati. Zaradi glob je primer tudi na prekrškovnem oddelku okrožnega sodišča v Ljubljani. V zadnjih dneh se je odzvala tudi Zveza potrošnikov Slovenije, ki je predstavila zelo veliko število, ki naj bi jo elektrodistributerji zaradi neupravičenega dviga cen dolžni odjemalcem. O vseh naših dejavnostih v primeru UVK vas bomo pravočasno obveščali, o tem pa bomo obvestili tudi odjemalce.

Konec avgusta je potekala že 13. redna seja skupščine družbe, na kateri so delničarji obravnavali letno poročilo z mnenjem revizorja. Seznanili so se tudi s pisnim poročilom nadzornega sveta o preveritvi letnega poročila v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah. Za štiriletno obdobje so bili imenovani novi člani nadzornega sveta družbe. Skupščina družbe je upravi in nadzornemu svetu naložila, da začneta pripravljati in izvajati vse potrebne postopke s ciljem prestrukturiranja družbe z namenom ločitve omrežne in tržne dejavnosti v skladu z zahtevami zakonodaje in revizijskega poročila Računskega sodišča RS, št. 1206-5/2008-29, z dne 24. 3. 2009. Gre za eno pomembnejših vprašanj v tem trenutku, saj se bo pokazalo, kakšno podo bo bo celoten elektroenergetski sektor v Sloveniji imel v prihodnje.

Tudi v tem letu veliko pozornosti namenimo projektom učinkovite rabe energije in večanja deležev obnovljivih virov energije. Tako smo maja v Murski Soboti v uporabo predali že peto malo fotonapetostno elektrarno. Gradnjo elektrarn na strehah naših poslovnih stavb bomo nadaljevali tudi v prihodnje. V podjetju na splošno veliko pozornosti namenjamo okolju in okoljski problematiki. S tem namenom smo z izgradnjo centra za zbiranje in ločevanje demontirane opreme začeli še aktivneje reševati okoljsko pro-

Bogomil Jelenc

blematiko. Z razvojem novih, okolju prijaznih storitev pa nadaljujemo uresničevanje okoljske politike podjetja.

Ob zadovoljnih odjemalcih in kupcih se trudimo tudi za ustvarjanje pogojev in delovnega okolja za zadovoljne ter motivirane zaposlene, ki svoje delo opravljajo učinkovito in uspešno. Usmerili smo se na razvoj kadrov v smislu razvijanja posameznikovih prednosti in njihovo harmonizacijo s cilji podjetja. Temu primerno tudi prilagajamo izobraževanja in usposabljanja zaposlenih. Za študijsko leto 2009/2010 smo razpisali in podelili deset štipendij za monterje, ki bodo dopolnili naše vrste izkušenih monterjev.

Kljub nekoliko težjemu letu bomo še naprej ostali tradicionalen, konkurenčen in zanesljiv dobavitelj električne energije. Našim odjemalcem bomo ponujali nove in njim prilagojene storitve ter pakete. Kriza je priložnost, da najdemo nove zamisli in rešitve, ki bodo pomenile konkurenčno prednost naše družbe. Verjamem, da nam bo skupaj to tudi uspelo.

Bogomil Jelenc,

direktor sektorja strokovnih služb Elektro Maribor, d.d.

13. redna seja skupščine Elektra Maribor in predstavitev članov nadzornega sveta

Delničarji Elektra Maribor so se 28. avgusta sestali na 13. redni seji skupščine družbe. Zastopanega je bilo 91,5 % kapitala. Obravnavali so letno poročilo za leto 2008 z mnenjem revizorja.

Seznani so se tudi s pisnim poročilom nadzornega sveta o preveritvi letnega poročila v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah.

Skupščina je obravnavala predlog za podelitev razrešnice upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2008. Delničarji razrešnice upravi in nadzornemu svetu niso izglasovali, saj je bila Republika Slovenija kot delničar zaradi sodbe Vrhovnega sodišča v zvezi z dvigom cen za gospodinjstvo odjemalce proti podelitvi razrešnice. Uprava družbe se s stališčem delničarja, ki je glasoval proti razrešnici, ni strinjala. Pojasnila je, da je Vrhovno sodišče RS dne 30. 6. 2009 z izdano sodbo odločilo tako, da je tožbi delno ugodilo. Obe stranki postopka sta uveljavili institut revizije, zato o medsebojnih zahtevkih vse do danes še ni bilo odločeno. Citirani pravni spor ne ustvarja pravnih učinkov, ki bi jih bilo mogoče presojati v smislu vplivov na poslovni rezultat, ugled in položaj družbe Elektro Maribor ter v smeri ocene uspešnosti izvrševanja funkcij organov vodenja družbe. Uprava je poudarila, da je družba v preteklem letu presegla načrtovan poslovni rezultat za 16 %. O navedenem je predsednik uprave pred glasovanjem podal izjavo delničarjem. Delničarji so se odločili, da se bilančni dobiček za leto 2008 razporedi za prenos v naslednje leto. Zoper ta sklep je bila napovedana izpodbojna tožba.

Skupščina je obravnavala tudi spremembe in dopolnitve statuta družbe. Predlog sprememb se je nanašal na možnost sodelovanja delavcev pri dobičku družbe. Predlog sprememb ni bil izglasovan.

Skupščina je na seji ugotovila, da se dose-danjim članom nadzornega sveta izteče mandat, in je imenovala naslednje nove člane nadzornega sveta predstavnik

- Roman Ferenčak,
- Matjaž Madžarac,
- Peter Grubelnik,
- Srečko Kokalj.

Zoper ta sklep je bila napovedana izpodbojna tožba.

V skladu s sklepom in priporočili Vlade Republike Slovenije je skupščina potrdila sklep o sejinah za člane nadzornega sveta ter imenovala pooblaščenca revizijsko družbo za leto 2009.

Sklep zadnje točke dnevnega reda skupščine, ki se je nanašala na ločitev omrežne in tržne dejavnosti družbe, je bil na podlagi nasprotnega predloga delničarja Republike Slovenije spremenjen in sprejet. Zoper ta sklep je bila napovedana izpodbojna tožba.

Predstavljamo vam nove člane nadzornega sveta.

Peter Grubelnik, predsednik nadzornega sveta, ki je po izobrazbi univerzitetni diplomirani inženir Tehniške fakultete, Univerze v Mariboru, je zaposlen kot direktor družbe Instalater, d.o.o., Ravne na Koroškem. V preteklosti je delal kot direktor v družbah CPM – Energetika, d.o.o., CPM – Gradbeni materiali, d.o.o., ter kot direktor enote veleprodaje v družbi PETROL, d.d. Delovne izkušnje si je pridobil tudi kot direktor sektorja v družbi KOVINOTEHNA, d.d., pred tem pa kot vodja razvojnih projektov v družbi TAM Gospodarska vozila, d.o.o..

Roman Ferenčak je po izobrazbi diplomirani inženir agronomije in hortikulture Biotehniške fakultete, Univerze v Ljubljani. Zaposlen je kot direktor družbe Ocean Orchids, d.o.o., iz Dobrovnika. V preteklosti je kot organizator dejavnosti delal v borznem in prodajnem sektorju v nizozemski gospodarski družbi in na nizozemski cvetlični zbornici. Po končanem delu na Nizozemskem se je vrnil v Slovenijo, kjer je skupaj s poslovnimi partnerji ustanovil podjetje Ocean Orchids, d.o.o.. Od leta 2003, ko je bilo podjetje ustanovljeno, je podjetje v stalni rasti. Do danes je podjetje postalo največji evropski proizvajalec orhidej zunaj Nizozemske in obvladuje 2 % evropske proizvodnje orhidej. Proizvodnja, ki jo vodi Roman Ferenčak, ima v strukturi lastne cene 35 % stroškov iz naslova energije, kar ga zagotovo uvršča med poznavalce dogajanja na domačem in tudi globalnem energetskem trgu.

Matjaž Madžarac je po izobrazbi magister znanosti Ekonomske fakultete v Ljubljani, Univerze v Ljubljani. Zaposlen je kot skrbnik projektov v družbi Telekom Slovenija, d.d., iz Ljubljane, kjer je zadolžen za koordinacijo ključnih projektov. Tudi sicer se kot aktivni član Slovenskega združenja za projektni menedžment ukvarja z razvojem in promocijo stroke projektnega menedžmenta.

Srečko Kokalj je po poklicu magister ekonomskih znanosti Ekonomske poslovne fakultete, Univerze v Mariboru, in je zaposlen kot prokurist v družbi Aerodrom Maribor, d.o.o.. V preteklosti je delal kot direktor obrata Lendava v družbi Lek, d.d., in na področju razvoja in investicij na Ministrstvu RS za energetiko kot namestnik ministra na Ministrstvu RS za gospodarske dejavnosti, kot svetovalec Vlade RS in na Ministrstvu RS za obrambo kot državni sekretar.

» Besedilo: **Jurij Tretjak**

Sindikat Elektra Maribor

Poletje je mimo in z njim tudi tistih nekaj vročih dni, ki so nas spomnili na včasih dolga vroča poletja. Da bi nam bilo hladno, je skoraj nemogoče, saj lastniki vedno poskrbijo za dvig temperature in temu primerno prekrvavitev.

Vsem je znano, da je zaradi aprilskega oziroma majskega predloga direktorata za energijo po novi in ad hoc predlagani reorganizaciji distribucijskih družb zavrelo med delavci in SDE. Posebno zato, ker smo isti partnerji med seboj podpisali dogovor na ESOE (ekonomsko-socialnem odboru za energetiko) o medsebojni informiranosti in sodelovanju pri zadevah, ki so vitalnega pomena za energetiko. Ta dogovor so prekršili predstavniki vlade in za nameček tudi rok, to je 1. 1. 2010, ko naj bi bila reorganizacija v celoti izvedena. Temeljna obrazilna načina reorganizacije in časovna omejitev je bila opravičena z odzivnim poročilom računskega sodišča in direktivo EU, kjer se zahteva pravna in funkcionalna ločitev tržne dejavnosti od omrežne dejavnosti.

Računsko sodišče v svojih utemeljitvah ugotavlja nesmotrno, negospodarno in neučinkovito delovanje SODO ter v svojih predlogih utemeljuje korekcijo delovanja SODO, za kar pač je ustanovljen, da je treba reorganizirati distribucijske družbe. Direktor za energijo je zadeve vzel v svoje roke in brez socialnih partnerjev predlagal rešitev, da smo v SDE Slovenije napovedali in izvedli štiriurno opozorilno stavko. Ker je šlo in še vedno gre za delovna mesta, ker imamo pravico tudi sami odločati o svoji usodi in ker nam ni vseeno, kaj bo jutri s podjetjem, ki ima skoraj stoletno tradicijo, smo od lastnikov zahtevali, da tvorno sodelujemo, in sicer vsak s svojo zasnovo po reorganizaciji.

V sindikatu ne želimo nobene poznejše privatizacije dela distribucijskih družb in

ne nasprotujemo smernicam EU oziroma direktivi EU po ločevanju tržnikov od omrežnikov. Odločno pa nasprotujemo, kar smo dali tudi jasno vedeti, načinu predlagane reorganizacije, načinu vzpostavljanja socialnega dialoga, predvsem pa predlagani reorganizaciji distribucijskih družb in ohranitev SODO brez ekonomske podlage, brez preglednih ekonometričnih podatkov in analize, ki bi kakor koli utemeljevali razloge za reorganizacijo oziroma razloge za drugačno obliko reorganizacije.

Ravno zaradi neizdelane osnovne ekonomske analize in utemeljitve po nujnosti izvedbe reorganizacije do 1. 1. 2010 smo se v SDE Slovenije odločili pripraviti svoj končni izdelek in ga oktobra 2009 predstaviti predstavnikom vlade in Direktoratu za energijo.

V svoje vrste smo pritegnili številne slovenske, mednarodno priznane strokovnjake s področja prava in ekonomije. S tem želimo Vladi RS predstaviti drugačne možnosti po reorganizaciji, ki prav tako zadovoljujejo minimalne zahteve EU. Te možnosti odsevajo čim manjše stroške reorganizacije, čim manj stresa za zaposlene, ohranitev delovnih mest in predvsem strokovno zagotavljanje kakovostne in dolgoročne oskrbe z električno energijo.

Pogajanja tečejo že ves september in menim, da bodo tekla vse do takrat, ko bomo skupaj našli pravo in obojestransko rešitev, ki bo dobra za vse.

Lep pozdrav!

Jurij Tretjak,
predsednik sindikata Elektro Maribor, d. d.

» Besedilo: **uredništvo Infotoka**

Vrhovno sodišče izdalo rzsodbo v primeru usklajenega delovanja

Konec oktobra lani smo od Urada za varstvo konkurence (UVK) prejeli odločbo o višini globe v postopku UVK, v kateri je navedena višina globe za podjetje in predsednika uprave kot odgovorno osebo.

Kot smo vas seznanili že v prejšnjih številkah Infotoka, nam UVK v odločbi, ki jo je izdal avgusta lani, očita usklajeno delovanje pri dvigu cen električne energije za gospodinjstve odjemalce, saj naj bi zvišanje cen napovedali sočasno, v skoraj enakem znesku in z začetkom na isti dan še s preostalimi štirimi elektrodistribucijskimi podjetji. S tem naj bi po mnenju UVK preprečevali in izkrivljali konkurenco v Republiki Sloveniji. Pri pristojnem organu smo na odločbo vložili zahtevo za sodno varstvo. Podobno so se odzva-

la tudi preostala elektrodistribucijska podjetja.

Julija letos pa je Vrhovno sodišče rzsodilo, da smo skupaj s preostalimi elektrodistributerji ravnali usklajeno in tako kršili 6. člen zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1). Ker primer še ni zaključen, ga še ne moremo komentirati. Zaradi glob je primer tudi na prekrškovnem oddelku okrožnega sodišča v Ljubljani. Prekrškovni organ lahko znesek naložene kazni tudi zniža.

Kljub izrečenim globam in še nezaključenem postopku bo podjetje še naprej izvrševalo svoje naloge in dolžnosti, ki jih ima do svojih zaposlenih in odjemalcev, zakonito ter v dobro zaposlenih, odjemalcev in celotne družbe.

➤ Besedilo: **Sandi Šprah**

Poslovanje družbe Elektro Maribor v prvi polovici leta 2009

Družba Elektro Maribor, d.d., je v prvi polovici leta 2009 poslovala z izgubo v višini 294.521 evrov, ki je za 10 % oz. 32.131 EUR manjša od načrtovane izgube za obravnavano obdobje.

Dejavnost	v EUR	
	Plan I-VI 2009	I-VI 2009
DEES	993.867	934.729
Nakup in prodaja	-1,320,519	-1,229.250
Skupaj	-326.652	-294.521

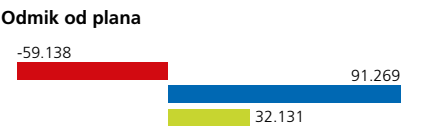

Tabela 1: Rezultati poslovanja po dejavnostih

Dejavnost DEES (Distribucijski elektroenergetski sistem) je v obravnavanem obdobju poslovala z dobičkom v višini 934.729 evrov, kar je za 59.138 evrov slabši rezultat, kot smo načrtovali za opazovano obdobje. Poslovni izid je slabši v primerjavi z načrtovanim predvsem zaradi višjih prevrednotovalnih poslovnih odhodkov pri obratnih sredstvih, ki se nanašajo na popravek vrednosti terjatev zaradi dvoma o plačilu.

Dejavnost nakup in prodaja električne energije je v obravnavanem obdobju poslovala z izgubo v višini 1.229.250 evrov, ki je za 91.269 evrov nižja, kot smo načrtovali za opazovano obdobje. Na nižjo izgubo so vplivali predvsem višji prihodki od prodaje električne energije.

Prihodki družbe so znašali 98.876.233 evrov in so za 0,2 % večji od načrtovanih, kar je predvsem posledica višjih prihodkov od prodaje električne energije.

Prihodki od prodaje električne energije, ki predstavljajo 69,4 % vseh prihodkov družbe, so znašali 68.631.083 evrov, kar je za 310.577 evrov oz. 0,5 % več od načrtovanih za obravnavano obdobje in je posledica za 0,6 % višje povprečne prodajne cene električne energije od načrtovane.

Prodali smo 940.616 MWh električne energije, kar je za 0,1 % manj, kot smo načrtovali za obravnavano obdobje, in je

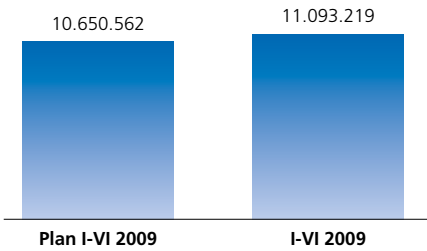
posledica manjših prodanih količin gospodinjiskim kupcem. Gospodinjiskim kupcem smo prodali 40 % (374.356 MWh), poslovnim kupcem pa 60 % (566.260 MWh) električne energije.

Prihodki od SODO, d. o. o., ki predstavljajo 19,2 % vseh prihodkov družbe, so znašali 19.008.253 evrov in so za 92.900 evrov oz. 0,5 % nižji glede na plan zaradi 0,6 % manjših količin distribuirane električne energije.

Prihodki od prodaje storitev, ki predstavljajo 2 % vseh prihodkov družbe, so znašali 2.016.999 evrov in so za 35.872 evrov oz. 2 % višji glede na plan za obravnavano obdobje. Prihodki so višji predvsem na področju del na javni razsvetljavi.

Stroški in odhodki družbe so znašali 99.170.754 evrov in so za 0,2 % večji od načrtovanih, kar je predvsem posledica večjih prevrednotovalnih poslovnih odhodkov pri obratnih sredstvih, ki se nanašajo na popravek vrednosti terjatev zaradi dvoma o plačilu.

Največji delež vseh stroškov in odhodkov družbe predstavljajo stroški nakupa električne energije, ki imajo 68,8 % delež. V obravnavanem obdobju so znašali stroški nakupa električne energije 68.206.110 evrov, kar je za 0,1 % manj od načrtovanih za opazovano obdobje in je posledica za 0,2 % nižjih povprečnih nakupnih cen električne energije.

Graf 1: Investicijska vlaganja (v EUR)

Stroški dela, ki so v obravnavanem obdobju znašali 11.358.164 evrov, kar je za 0,1 % manj, kot znaša plan za obravnavano obdobje, imajo 11,5 % delež v vseh stroških in odhodkih. Stroški amortizacije, ki so znašali 9.254.377 evrov, so na ravni načrtovanih za obravnavano obdobje, imajo pa 9,3 % delež v vseh stroških in odhodkih.

Stroški vzdrževanja (material in storitve) so v obravnavanem obdobju znašali 1.394.732 evrov in so za 4 % nižji od načrtovanih za obravnavano obdobje. So pa v obravnavanem obdobju višji stroški odprave škodnih okvar zaradi januarske snežne ujme s težkim mokrim snegom, ki je prizadela skoraj 2/3 preskrbovalnega območja podjetja.

Za investicijska vlaganja je družba Elektro Maribor namenila 11.093.219 evrov, kar je za 4,2 % več, kot smo načrtovali za obravnavano obdobje. Odstopanje od plana je predvsem posledica večjega obsega del pri novogradnjah RTP-jev in višje realizacije pri pridobivanju investicijske dokumentacije predvsem za elektroenergetske objekte iz plana 2010 in 2011. V obravnavanem obdobju smo največ vlagali v NN- in SN-vode.

Ob koncu junija 2009 je bilo v družbi zaposlenih 834 oseb. Število zaposlenih je trenutno pod letnim planom (837 zaposlenih), je pa v skladu s predvideno mesečno dinamiko.

» Besedilo: **Miroslav Pečovnik**

Znanje je največji kapital podjetja

Takih in trditvi "skrita vrednost podjetja je znanje" podobnih naslovov je mogoče vsak dan prebrati v dnevnikih in strokovni literaturi. Toda kaj vse se skriva za tem?

Dnevna dogajanja v naši bližnji in širši okolici namreč ne govorijo temu v prid (Mura, Gorenje) in neizpodbitno dejstvo je, da živimo v času nenehnega spreminjanja ter prilagajanja. Spreminjajo se norme in vrednote, pa vendar se kljub silovitemu in izjemnemu tehnološkemu napredku ponovno ponavlja in znanje ohranja svojo vrednost ter ostaja eden najpomembnejših dejavnikov.

Spremembe se pripravljajo tudi v naši dejavnosti. Ne bi ponavljal vseh možnih scenarijev glede ločitve (izločitve ali oddelelitve) distribucijske in tržne dejavnosti nakupa in prodaje električne energije. Vsi ti scenariji so nam bili v taki ali drugačni obliki predstavljeni. Spregovoril bi raje o tem da bo, ne glede na vrsto in končno obliko naše organiziranosti, znanje tisto, ki nam bo ohranjalo naš status. In ravno zato ga moramo vedno nadgrajevati in ohranjati v taki kondiciji, da ga bomo sposobni v danem trenutku izkoristiti.

Znanje kot neotipljivi kapital bo, po mojem mnenju, postal vse bolj pomemben dejavnik preživetja marsikaterega podjetja, tudi našega. Dobro so nam znane zgodbe glede naše infrastrukture in njenega lastništva v povezavi z na "novo" ustanovljenim SODO-m. Distribucijska infrastruktura je v našem primeru trdi kapital, brez katerega lahko ostanemo čez noč. In tega se moramo tudi zavedati in vsem dati vedeti, da se naš potencial skriva v znanju. Kdo razen nas zna bolje upravljati in vzdrževati elektroenergetsko infrastrukturo, pravzaprav se moramo vprašati, ali sploh ima kdo razen

nas to znanje. Ob vsem tem upam, da bo našemu lastniku postalo jasno, da se prihranki morajo iskati drugje in ne pri zaposlenih.

Namenoma nisem hotel pisati o vseh možnih različicah, scenarijih in študijah, ki so nam bili predstavljeni tako s strani Javne agencije RS za energijo, s strani GLZ-a in s strani sindikata SDE, saj smo o vsem tem lahko veliko prebrali v medijih. S sestavkom sem predvsem želel v vsakem posamezniku sprožiti razmišljanja, da niti mi nismo imuni na spremembe, ki se bodo v taki obliki, ki so nam že bile predstavljene, ali taki, ki še je ne poznamo, tudi zgodile in takrat bo znanje v resnici tisto, ki nam bo služilo kot eden glavnih argumentov.

Še na kratko o delovanju in dejavnostih, s katerimi se trenutno ukvarjamo v Svetu delavcev. Malo sem razočaran, da na območni enoti Maribor z okolico še vedno nimamo dveh predstavnikov v Svetu delavcev, saj so bile izredne volitve zaradi preslabe udeležbe neuspešno izvedene.

Trenutno delo se vodi prek odborov, ki delujejo v okviru Sveta delavcev. Tako odbor za varnost in zdravje pri delu, vodi ga Marjan Orešič, kreativno sodeluje pri oblikovanju politike varnosti in zdravja pri delu v podjetju, Irena Ahej pa se vključuje v delo skupine, ki pripravlja dokumentacijo za pridobitev certifikata Družini prijaznega podjetja. Odbor za počitniške in stanovanjske zadeve išče rešitve, kako urediti vodenje in popolnitev naših počitniških kapacitet, ter s predlogi seznanja upravo podjetja. Na prihajajoči seji Sveta delavcev pa bova z gospodom Lešnikom odboru za plačno politiko predstavila predlog, kako do objave najuspešnejših zaposlenih, ki prejemajo delovno uspešnost, saj je mnenje Sveta delavcev in širšega kroga zaposlenih, da morajo ti zaposleni biti javnosti znani, saj na koncu koncev služijo za vzor. Odbor bo predloge dodelal in jih v obliki pobude tudi posredoval upravi podjetja.

» Besedilo: **Borut Sorko**

Izpad električne energije zaradi poletnega neurja

V noči s ponedeljka, 3. avgusta, na torek, 4. avgusta 2009, se je razbesnela nevihta z močnim nalivom, vetrom in udari strel na območju OE Ptuj in OE Maribor z okolico, malo manj pa tudi v OE Gornja Radgona in OE Slovenska Bistrica.

Prizadeti odjemalci po posameznih OE zaradi okvar na SN-ravni:

OE Ptuj	4025 odjemalcev
OE Maribor z okolico	3559 odjemalcev
OE Slovenska Bistrica	2657 odjemalcev
OE Gornja Radgona	1753 odjemalcev

Skupno je bilo zaradi izpadov napajanja na SN-ravni zaradi nevihte in naliva ter njenih posledic prizadetih 11994 odjemalcev. Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da niso bili vsi odjemalci brez napajanja ves čas posameznega izpada, saj večina odjemalcev običajno dobi napajanje po preklopitvah, ki so potrebne, da se najde mesto okvare in izklopi okvarjen sektor, to pa običajno traja do pol ure. Le del odjemalcev je bil brez napajanja ves čas izpada.

Število ljudi, ki je odpravljalo okvare na terenu po enotah:

OE Ptuj	50 ljudi
OE Maribor z okolico	21 ljudi
OE Gornja Radgona	9 ljudi
OE Slovenska Bistrica	4 ljudje

Poletna neurja pustošila po Kungoti in okolici

Čeprav še niso končane sanacije škod po januarskem težkem snegu, je narava spet preizkusila naše omrežje.

Tokrat sicer ni bilo tako grozno, je pa bila narava kirurško natančna na območju Kungote. Brez napajanja je tisti večer ostalo približno 8500 odjemalcev. Napekost so vsi odjemalci dobili nazaj (po postavitvi provizorijev) že naslednji dan. Sicer pa je na sliki desno najlepše videti, kje je besnelo neurje.

Orkanski veter in veliko dežja so 22. 8. 2009 dokazali svojo moč, ki je nikakor ne gre podcenjevati. Stebri so se premikali zaradi razmočenosti tal in močnega vetra. Drevesa so padala kot domine in niso prizanašala našemu omrežju. Sicer pa je to lepo razvidno s priloženih slik.

V enem dnevu je bilo evidentiranih približno 30 škodnih primerov. Naše ekipe so se takoj lotile sanacije, ki poteka še danes.

Videti je, da našemu omrežju tudi v prihodnje narava ne bo prizanašala. Morali bomo (pa če še tako težko) računati tudi na to. Na vreme ne moremo vplivati, lahko pa vplivamo na kondicijo našega omrežja.

Zato pozivam vse, ki lahko tako ali drugače vplivajo na odločitve pri investicijah in vzdrževanju našega elektroenergetskega omrežja, da posvetimo malo več časa "pametnemu" načrtovanju našega omrežja, da bi bilo naše omrežje boljše pripravljeno na naslednjo preizkušnjo.

ELEKTRO MARIBOR

Energija zame!

Posledice neurja

» Besedilo: uredništvo Infotoka » Fotografija: arhiv Elektra Maribor

Predstavili smo se na KŽS Agra v Gornji Radgoni

Da zanimivih in ugodnih ponudb za naše odjemalce ne manjka, smo dokazali tudi s predstavitvijo naših storitev na 47. kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni.

Med 29. 8. in 5. 9. 2009 smo obiskovalcem sejma predstavljali novo ponudbo "Zamrznjene cene do konca 2011!", ki je namenjena našim poslovnim uporabnikom. Na ugodnosti sta jih opozarjali naši maskoti, hiška in cvetlica, podrobnosti o akciji pa je predstavljala naša hostesa. Poskrbljeno je bilo tudi za otroke. Na našem razstavnem prostoru so igrali računalniško igrico Dežela vtičnic, medtem pa je prijazna hostesa njihove starše povabila na promocijsko mesto Elektra Maribor. Vsak otrok je domov odnesel tudi otroške

puzzle naše družbe. Za obiskovalce sejma smo pripravili tudi nagradno igro "Odgovori in zmagaj" ter podelili deset dežni-

kov z logotipom Elektra Maribor in deset paketov s po dvema varčnima sijalkama.

Razstavni prostor Elektra Maribor

» Besedilo: uredništvo Infotoka » Fotografija: arhiv Elektra Maribor

Elektro Maribor nagrajeval v času Festivala Lent 2009

Že sedmo leto zapored smo bili ponosni pokrovitelj Festivala Lent, zato smo se tudi letos odločili, da se bomo med 26. junijem in 17. julijem 2009 predstavili obiskovalcem, ki jih je bilo tudi letos kljub pogostim večernim ploham zelo veliko, skoraj 500.000.

V nagradni igri smo podelili priročna presenečenja tistim obiskovalcem festivala, ki so pri naših maskotah, hiški in cvetlici, izpolnili kupon in ga pravočasno oddali za žrebanje. To je bilo pod budnimi očesi hiške in cvetlice na glavnem odru festivala na Dravi. Med oddanimi kuponi smo izžrebali tudi deset srečnežev, ki se bodo z dežnikom Elektra Maribor zavarovali pred dežnimi kapljami tudi v jesenskih dneh.

Žrebanje na glavnem odru Festivala Lent

» Besedilo: uredništvo Infotoka » Fotografija: arhiv Elektra Maribor

Poletna nagradna akcija "Po meri, varčna in okolju prijazna energija!"

"Po meri, varčna in okolju prijazna energija!" je komunikacijska akcija, ki smo jo za odjemalce pripravili v juniju in juliju. Akcijo je med 26. junijem in 17. julijem pospremila velika nagradna igra; izpolnjen nagradni letak in pravilni odgovor na nagradno vprašanje sta prinesla možnost za sodelovanje v nagradnem žrebanju za bogate nagrade. Med njimi je bilo kar osem glavnih nagrad in še sto kompletov s po tremi varčnimi sijalkami.

Akcijo živih barv, ki so jo pospremile zabavne vtičnice zanimivih oblik (pujs, hiška in cvetlica), je bilo moč zaslediti v časopisih in revijah, zgodbo pa o vrteli tudi na lokalnih radijskih in televizijskih postajah. Vsa komunikacijska ter promocijska sporočila poletne akcije so odjemalce seznanjala z novimi produkti in storitvami Elektra Maribor. Javnost so osveščala, da je naša družba tradicionalen, prijazen, inovativen in zanesljiv dobavitelj električne energije, ki si prizadeva za uporabo obnovljivih virov energije ter sledi željam in potrebam svojih odjemalcev.

Žrebanje na Grajskem trgu

Dogajanje sta dodatno popestrili maskoti v obliki "hiške" in "cvetlice", ki sta delili nagradne letake na Festivalu Lent, v mestnih jedrih in trgovskih centrih v Mariboru, na Ptuj, v Slovenski Bistrici, Gornji Radgoni in Murski Soboti. Vrhunec akcije je bilo veliko žrebanje na Grajskem trgu v Mariboru, na katerem smo izmed vseh prejetih letakov s pravilnimi odgovori izžrebali nagrajence novega električnega skuterja, dva koristnika brezplačne ele-

ktrične energije za obdobje enega leta in pet koristnikov brezplačne električne energije za pol leta. Izžrebali smo tudi 100 prejemnikov varčnih sijalk.

V Elektro Maribor se bomo še naprej trudili ostati zanesljiv dobavitelj električne energije. Skupaj s svojimi odjemalci želimo razvijati proizvode in storitve po meri uporabnikov, zato smo veseli velikega odziva na različne akcije podjetja.

» Besedilo: uredništvo Infotoka » Fotografija: Dnevnik d.d.

Bili smo pokrovitelj Gazel

Naše podjetje že nekaj let podpira projekt Gazele Dravsko-pomurske regije, ki ga organizira časopisna hiša Dnevnik.

Dnevnik vsako leto išče ter nagraduje podjetja in posameznike, ki so in bodo generator razvoja regije in celotne Slovenije. Gazele so namreč dinamična podjetja, ki hitro rastejo, se bliskovito razvijajo, intenzivno zaposlujejo in so vedno korak pred konkurenco. Največ-

krat gre za majhna družinska podjetja, ki se požrtvovalno rojevajo in previdno izbirajo prve sodelavce, dokler ne začnejo bliskovito rasti. V Elektro Maribor ta projekt podpiramo, ker smo prepričani, da njegovim temeljnim vrednotam in ciljem sledimo tudi v našem podjetju. Razmere nas namreč spodbujajo k sodelovanju in razvoju. Letos smo še posebej veseli, da je gazela Dravsko-pomurske regije 2009 postala mariborsko podjetje.

Nominiranci Dravsko-pomurske regije

➤ Besedilo: **Bernarda Kos** ➤ Fotografija: **Milan Turin**

Rajon Ormož v cvetju

Cvet je najpogosteje uporabljeni simbol zdravja, čistoče, lepote, prijetnega vonja in mladosti, ki v naši kulturi poziva k miru, strpnosti ter spravi.

Cvetje na oknih nakazuje tudi mejo med zunanjim in notranjim ter vzpostavlja neko komunikacijo, ki je povezana z družbenim vplivom in avtoriteto.

Ormoški rajonski poslovni prostori pripovedujejo svojevrstno zgodbo, ki jo dopolnjuje bujno cvetje. Na rajonu delajo sodelavci, ki jim kultura bivanja na delovnem mestu pomeni veliko, saj jih spodbuja h kreativnosti, k ustvarjalnosti in pripadnosti podjetju. Uspelo jim je celo zagotoviti neposredno delovno okolje, v katerem so si ustvarili tako njegovo podobo, ki jim omogoča v zahtevnem merilu širšega prostora izražati občutek za posebne vrednote. S skromnimi sredstvi so ustvarili pravo pašo za oči. Velik ljubitelj rož je bil pokojni sodelavec Zvonko, ki je s svojimi številnimi

Poslovni prostori v Ormožu

kaktusi razveseljeval stranke in sodelavce. Edi, Franci in Milan že šesto leto zapored skrbijo, da živo pisano cvetje na oknih in ob vhodu poslovne stavbe izraža dobrodoščilo vsem. Večino sadik vzgajijo sami, pripravijo zemljo za korita ter jih skrbno zasadijo ... Pelargonije, agave in oleandri se bohotijo v živo pisanih barvah in prite-

gujejo poglede in priznanja obiskovalcev ter mimoidočih.

Sodelavci Edi, Franci in Milan na rajonu Ormož so svetel vzgled vzorno in prepoznavno urejenih poslovnih prostorov podjetja Elektra Maribor.

➤ Besedilo: **Milena Rajh**
➤ Fotografija: **arhiv občine Ljutomer**

Klopotec

V naših krajih je navada, da v času dozorevanja grozdja v vinogradih postavimo klopotce. Klopotec ima vlogo strašila in ob vetru z glasnim klopotanjem odganja ptice od zobanja grozdnih jagod.

Na enoti SE Elektro Gradnje Ljutomer smo se odzvali prošnji lokalne skupnosti za pomoč pri postavitvi klopotca na prenovljenem ljutomerskem Glavnem trgu. Poskrbeli smo za postavitve primerne droge, ki ga krasijo leseni klopotec. Župan občine Ljutomer, gospod Franc Jurša, se nam je za pomoč iskreno zahvalil.

Postavljanje klopotca

Nova gripa

Mediji zadnje čase radi poudarijo posledice razsežnosti pandemije nove gripe H1N1, strokovnjaki pa napovedujejo, da se v sezoni, ki prihaja, lahko okuži vsak tretji na svetu. Da vse ni tako hudo kot govorijo kažejo strokovne študije, epidemiologi pa svarijo o napačnih napovedih strokovnjakov za gripo. Komu verjeti in predvsem, kako ravnati?

Kako se pred tem varujete vi in vaša družina? Kateri so osnovni preventivni ukrepi, da zavarujemo sebe in svoje? Najprej se je treba seznaniti z znaki okužbe in kako odreagira naše telo v primeru okužbe z virusom gripe.

Gripa ni prehlad

Gripa (influenca) je zelo nalezljiva virusna bolezen, ki povzroča pogoste epidemije. Občasno se pojavi tudi pandemija gripe, kar pomeni, da se gripa razširi po vsem svetu.

Velikokrat poskušamo vsak najmanjši prehlad "pomesti pod preprogo". Vendar vedno ne gre, saj smo ljudje različno odporni proti prehladnim obolenjem. Ne zatiskajmo si oči in se posvetimo ukrepom ter aktivnostim pri preprečevanju širjenja prehladov in virusov gripe. Ker je obdobje pojavljanja epidemij gripe povezano s številnimi nahodi in prehladi, je treba ločiti značilne razlike med obema boleznima. Vedeti moramo, da prehlad povzročajo popolnoma drugačni virusi in da prehlad ni gripa. Če se naučimo ločiti med tema dvema boleznima, smo že stopničko višje pri zdravljenju in obvladovanju gripe.

Ne bežimo stran, prepričajmo se, predvsem pa ne bodimo volk, ki se je zbal smrkavanja in kihanja, prepričajmo se o simptomih, morda gre samo za prehlad!

Prvi znaki okužbe z novim virusom gripe so: vročina, kašljanje, bolečine v mišicah in žrelu, glavobol, mrzlica in slabo počutje. Nekateri zboleli so poročali tudi o driski in bruhanju.

Preventiva

Osnovna preventiva varovanja pred možnostjo okužbe z virusom gripe naj zajema izogibanje tesnega stika z obolelimi, redno umivanje rok ali čiščenje z alkoholnimi razkužili in čim manj se dotikajte oči, nosa in ust. Z upoštevanjem osnovne preventive bomo zelo zmanjšali možnost okužbe.

Širjenje okužbe z novim virusom gripe lahko zmanjšamo, če upoštevamo nekaj osnovnih napotkov.

- Pogosto umivanje rok je najučinkovitejša zaščita. Roke si vedno umijemo po kašljanju, kihanju, brisanju nosu in dotikanju onesnaženih površin, s katerimi je bilo v stiku veliko ljudi. Roke si vsaj 20 sekund temeljito umivamo z milom in speremo s toplo vodo. Roke obrišemo s papirnato brisačo in z njo zapremo pipo.

Ta ukrep je najcenejši in pomaga pri preprečevanju okužb, ne le z virusom gripe, temveč skoraj 200 povzročitelji gripi podobnih simptomov ter virusi, ki napadajo želodec in črevesje, pa tudi s povsem neznanimi klicami.

- Kadar nimamo možnosti umivanja rok (na potovanju), so učinkoviti tudi robčki z alkoholnim razkužilom, s katerimi si temeljito obrišemo roke.
- Z rokami se ne dotikamo oči, nosu in ust. Okužba se pogosto širi tako, da si z dotikanjem različnih onesnaženih površin virus sami vnesemo v telo.
- Ko kihnemo ali zakašljamo, si usta ali nos prekrijemo s papirnatim robčkom, ki ga takoj po uporabi varno odvržemo v najbližji koš. Če papirnatega robčka nimamo, lahko kihnemo ali zakašljamo v zgornji del rokava.
- Izogibamo se tesnim stikom z ljudmi, ki imajo znake bolezni.
- Osebi, ki ima znake bolezni, se ne približamo na manj kot meter.
- Če pri sebi opazimo bolezenske znake pandemske gripe, ostanemo doma in pokličemo izbranega zdravnika, ki nam bo svetoval, kako ravnati.

Če pri sebi opazimo bolezenske znake pandemske gripe, omejimo stike z drugimi ljudmi, ostanemo doma in pokličemo osebnega zdravnika. Ta nam bo svetoval in se odločil glede zdravljenja.

Doma redno izvajajmo najnujnejše preventivne ukrepe, predvsem pa upoštevajmo naslednje napotke:

- ne sprejemajmo obiskov,
- otroci, starejši, kronični bolniki in nosečnice naj se izogibajo tesnim stikom z ljudmi (na manj kot meter), ki kažejo bolezenske znake pandemske gripe,
- čim pogosteje si vsaj 20 sekund umivamo roke z milom in toplo vodo,
- čim večkrat dobro prezračimo vse prostore: okna oz. vrata odprite na stežaj in naredite prepih,
- preverimo, ali imamo dovolj papirnatih robčkov oz. brisač.

Znaki	Prehlad	Gripa
ZVIŠANA TELESNA TEMPERATURA	redko	nenaden pojav T = 38,8 do 40 °C
GLAVOBOL	običajno ga ni; če se pojavi, je blag	izrazit
BOLEČINE V MIŠICAH IN SKLEPIH	običajno jih ni; če se pojavijo, so blage	izrazite
UTRUJENOST, SLABOTNOST, IZČRPANOST	običajno niso prisotne; če se pojavijo, so blage	izjemno
VODEN NOSNI IZCEDEK	značilen	manj značilen
ZAMAŠEN NOS	značilen	manj značilen
KIHANJE	značilno	manj značilno
BOLEČE ŽRELO	značilno	značilno
KAŠELJ	manj značilen, suh kašelj	značilen, trdovraten suh kašelj
TEŽAVE Z OČMI	solzenje	bolečina pri premikanju oči, fotofobija, pekoče oči
TRAJANJE	od 5 do 10 dni	1 teden
ZAPLETI	vnetje sinusov, ušes	bronhitis, pljučnica

Simptomi prehlada in gripe

O pandemski gripi

Pandemska gripa povzroča enake bolezenske znake kot sezonska gripa, razlikuje pa se v številu obolelih, ki jih je pri pandemski gripi bistveno več. Po do zdaj znanih podatkih bi lahko za pandemsko gripo zbolelo od 25 do 30 odstotkov prebivalstva. Podatki tudi kažejo, da je smrtnost višja kot pri običajni gripi, in sicer v ZDA znaša 0,4 odstotka, v Veliki Britaniji pa 0,3 odstotka. Večina smrtnih primerov je bila posledica zapletov pri ljudeh z drugimi kroničnimi boleznimi (pljučne, srčno-žilne ...). Virus gripe A (H1N1)v, ki povzroča pandemsko gripo, lahko zunaj človeškega telesa preživi različno dolgo – na trdih površinah (plastika, kovina) od 24 do 48 ur, na mehkih površinah (blago, papir, tkanina) pa od 8 do 12 ur. Tudi čas, ko se lahko okužimo z virusom, je odvisen od tega, na kakšni onesnaženi površini se virus nahaja. Okužimo se lahko v obdobju od 2 do 8 ur po tem, ko se je pojavil na trdi površini, ali le nekaj minut po tem, ko se je virus pojavil na mehki površini.

Bolnik je najbolj kužen na začetku bolezni. Kužnost se s trajanjem bolezni zmanjšuje in po 7 dneh navadno preneha. Manjši otroci in imunsko oslabljeni ljudje so kužni nekoliko dlje.

Prenašanje gripe

Virus pandemske gripe se prenaša enako kot virus sezonske gripe. Virus se prenaša s kužnimi kapljicami, ki jih razširjajo bolniki v okolico s kašljanjem, kihanjem in glasnim govorjenjem. Prenaša se tudi z neposrednim oz. posrednim stikom (prek kljuk, z rokovanjem). Zdrav človek se okuži z virusom z vdihom okuženega zraka skozi nos ali usta. Lahko pa se okužimo tudi prek očesne sluznice. Virusi nato okužijo epitelijske celice zgornjega in zlasti spodnjega dela respiratornega trakta. Tukaj se virusi izredno hitro razmnožujejo in se hitro razširijo po celotnem telesu. Bolezenski znaki in simptomi gripe se razvijejo šele dan do štiri dni po tem, ko smo se okužili. Tako je lahko človek, ki je okužen z virusom gripe, kužen za okolico en dan, preden se mu pojavijo bolezenski znaki, in še sedem dni po tem. Otroci so po navadi primarni vir okužbe z gripo, ki z virusom okužijo tudi druge družinske člane.

Zdravila in cepljenje

V preteklosti pravih zdravil skoraj ni bilo in smo bili pri zdravljenju omejeni na odpravljanje simptomov (vročina, glavobol). Proti pandemski gripi in navadni gripi se najučinkoviteje zavarujemo s cepljenjem.

Cepiva proti običajni sezonski gripi ne zaščitijo pred pandemsko gripo, zato bo izdelano posebno pandemsko cepivo, ki bo pri nas na voljo jeseni 2009. Cepljenje je še zlasti priporočljivo za osebe, ki imajo večje tveganje za težji potek bolezni. Za učinkovito delovanje protivirusnih zdravil je ključnega pomena, da jih bolnik zaužije v 48 urah od pojava simptomov bolezni.

V podjetju

V podjetju smo se odločili, da bomo zaposlenim na delovnih mestih, kjer obstaja največja možnost okužbe, ponudili v uporabo raztopino za razkuževanje rok.

Sredstvo za razkuževanje rok omogoča razkuževanje in zanesljivo uniči mikroorganizme v kratkem času. Uporaba je enostavna, za kožo nenevarna in ne povzroča alergij, raztopino nerazredčeno razpršimo po rokah in jo pustimo minuto, da se posuši.

Služba za VZD redno spremlja dogajanje v zvezi z gripo, tako navadno kot pandemsko. Zato vsako leto organiziramo cepljenje proti gripi, a zaenkrat le proti navadni gripi. Če se bo pokazalo smiselno cepljenje proti pandemski gripi, bomo le-to tudi izvedli. V primeru pandemije bomo ukrepali po navodilih Inštituta za varovanje zdravja in pooblaščenega zdravnika.

Za bolj podrobne informacije obiščite spodnje spletne strani:

http://www.ivz.si/javne_datoteke/datoteke/1811-Higiena.ppt#1

<http://www.ivz.si/index.php?akcija=novica&n=1927>

Viri:

- <http://ustavimo-gripo.si/>
- http://www.ivz.si/javne_datoteke/datoteke/1811-Higiena.ppt#1
- <http://www.lek.si/slo/skrb-za-zdravje/gripa-prehlad/>
- <http://www.roche.si/default-91700.html>
- Časnik Nedelo, 26. julij 2009; Poglavje 6 – dobro je vedeti

Navadne žarnice se umikajo s prodajnih polic

Thomas Alva Edison si najverjetneje ni predstavljal, da bo njegov izum, žarnica, razsvetljeval zaprte prostore več kot stoletje. A nova obdobja prinašajo nove izume in naše prostore že več let razsvetljujejo nove, varčne sijalke.

Gospodinjstva v državah Evropske unije bodo morala zaradi direktive EU navadne žarnice z volframovo žarilno nitko zamenjati z učinkovitejšimi, kot so varčne, halogene ali LED-žarnice. S septembrom sta namreč prepovedani proizvodnja in prodaja najbolj potratnih žarnic z močjo 100 vatov ali več. Poleg tega pa morajo vse žarnice z matiranim steklom biti najvišjega razreda A. Gre predvsem za energijski ukrep, ki bo zmanjšal tako porabo energije kot izpuste toplogrednih plinov. Navadna žarnica namreč v svetlobno energijo pretvori samo pet do deset odstotkov energije, preostanek pa se sprosti v obliki toplote. Varčne žarnice porabijo približno 80 odstotkov manj električne energije kot navadne, imajo 8- do 10-krat daljšo dobo uporabnosti in kar 95 odstotkov varčne sijalke je mogoče reciklirati. Pomembno je vedeti, da navadne žarnice niso škodljive ali pokvarjene, ampak so le zastarele in energetske precej potratne.

Če pogledamo, kaj nas čaka še v prihodnje – septembra leta 2010 naj bi prepovedali žarnice za 75 vatov ali več, leto zatem žarnice za 60 vatov ali več, septembra 2012 pa vse navadne žarnice nad močjo 25 vatov. Pozneje, do leta 2016, naj bi v EU prepovedali tudi energijsko manj učinkovite halogenske žarnice razreda C. To pa ne bo veljalo za posebne žarnice, kot so infrardeče, žarnice za hladilnike, semaforje in reflektorje.

Agregatno naj bi s preходом na novejša žarnice v EU do leta 2020 po navedbah Bruslja privarčevali 80 teravatnih ur električne energije, kar je enakovredno letni porabi 23 milijonov evropskih gospodinjstev. V denarju to pomeni približno 11 milijard evrov. Pri izpustih toplogrednih plinov pa naj bi v EU na leto privarčevali za 32 milijonov ton CO₂. Povprečno gospodinjstvo bo z zamenjavo navadnih žarnic za varčnejše za elektriko privarčevalo od 50 do 177 evrov na leto.

Ukrep marsikdo pozdravlja, vendar je treba opozoriti na dejstvo, da nove žarnice porabijo zelo malo živega srebra, zaradi katerega je pomembno, da se, ko prenehajo delovati, vrnejo v trgovino ali odložijo v posebej za to namenjene zbiralnike. Nikakor pa sijalke niso škodljive zdravju, saj vsebujejo tri miligrame živega srebra, kar je veliko manj, kot ga je v zobnih zalivkah. Če se sijalka razbije, je treba z njo ravnati tako kot z živosrebrnimi termometri. Najbolje jo je pospraviti v kakšno posodo (kozarec za vlaganje), ki jo je mogoče zapreti in nato odložiti v za to primerne zabojnike.

Pri izbiri sijalke bomo morali biti pazljivi, predvsem pri njeni barvi. Žarnice, ki oddajajo več modre svetlobe, niso primerne za uporabo v dnevnih prostorih. Prav tako velja, da so cenejše varčne sijalke običajno tudi slabše.

ELEKTRO MARIBOR

Energija zame!

» Besedilo: **Ladislav Krošel**

Nevarni pojavi

Pred vsako nezgodo nastopa nevarno stanje, ki mu pravimo nevarni pojav oziroma dogodek, ki vsebuje vse elemente nezgode. Ta se lahko ali pa ne razvije v delovno nezgodo.

Kljub temu da imamo področje varnosti in zdravja pri delu v podjetju dobro urejeno, se pri našem delu ne moremo izogniti nevarnim okoliščinam. Z uvedbo sistema vodenja varnosti in zdravja pri delu BS OHSAS 18001 se je v naši službi pristopilo bolj sistematsko in ofenzivno k raziskovanju nezgod pri delu ter nevarnih pojavov. Da bo sistem učinkovit, morajo sodelovati vsi delavci do najvišjega vodstva. Ključni elementi uspešnega sistema vodenja varnosti in zdravja pri delu so: prepoznavanje nevarnosti in škodljivosti ob upoštevanju vedenja in sposobnosti zaposlenih, voditeljstvo, komunikacija, vključno s sodelovanjem in posvetovanjem z zaposlenimi.

Zakaj je pomembno sodelovanje?

Pri vsaki delovni nezgodi raziskujemo potek, vzroke in posledice. Vseh nezgod in nevarnih pojavov ne moremo preprečiti, zato uporabljamo pasivno metodo raziskave delovnih nezgod in nevarnih pojavov, ki so se že pripetile. Nezgode in nevarni pojavi omogočajo odkrivanje vzrokov za nastanek, kar pa je edina dobra stran. Na podlagi ugotovljenih vzrokov lahko izdamo ukrepe in uspešno preprečimo ponavljanje, kar pa je naš osnovni namen.

Osnovni koraki preventive zmanjševanja nezgod in nevarnih pojavov

Prvi korak:

Uspešna organizacija varnostne vzgoje in
ustrezne tehnike v podjetju naj vključuje
izvajanje promocije zdravja ter narekuje
medsebojno komunikacijo na ravni delo-

PRJAVNA NEVARNEGA POJAVA		0 20611 261	
Nevarni požari so dogodki, ob katerih se ali bi lahko nastala premoženjska škoda ali števni vrednosti, zaradi katere bi bili delavci ogroženi ali bi njihova delovna sredstva lahko prišla do poškodbe delavca, zaradi katere bi bili delavci ogroženi za celo (primer: požar, prometa nesreča brez poškodb udeležencev, poškodba naprave ali postojev, nepravilna stika na manipulaciji, prehitvev gradbene inštalacije, napad osebe ali živali, napaka na delovni opremi, napaden delovni postopek, nevarnost ali postojanje grožnje delovna sredstva ali na delovnem mestu, itd.)			
Nevarni požari			
1. Ime in priimek nevarnega pojava			
2. Kraj (kraj, občina, objekt, ulica, ulica, hišna številka, pošta in koda in kraj)			
3. Zaznani nevarni požari (območje)			
1 → je ali bi lahko nastala premoženjska škoda ali števni vrednosti 2 → je ali bi lahko bilo ogroženo oždranje ali življenje delavca oždranje ali števni vrednosti poškodbe delavca			
4. Ime in priimek pojava			
5. Ime in priimek pojava			
6. Ime in priimek pojava			
7. Ime in priimek pojava			
8. Ime in priimek pojava			
9. Ime in priimek pojava			
10. Ime in priimek pojava			
11. Ime in priimek pojava			
12. Ime in priimek pojava			
13. Ime in priimek pojava			
14. Ime in priimek pojava			
15. Ime in priimek pojava			
16. Ime in priimek pojava			
17. Ime in priimek pojava			
18. Ime in priimek pojava			
19. Ime in priimek pojava			
20. Ime in priimek pojava			
21. Ime in priimek pojava			
22. Ime in priimek pojava			
23. Ime in priimek pojava			
24. Ime in priimek pojava			
25. Ime in priimek pojava			
26. Ime in priimek pojava			
27. Ime in priimek pojava			
28. Ime in priimek pojava			
29. Ime in priimek pojava			
30. Ime in priimek pojava			
31. Ime in priimek pojava			
32. Ime in priimek pojava			
33. Ime in priimek pojava			
34. Ime in priimek pojava			
35. Ime in priimek pojava			
36. Ime in priimek pojava			
37. Ime in priimek pojava			
38. Ime in priimek pojava			
39. Ime in priimek pojava			
40. Ime in priimek pojava			
41. Ime in priimek pojava			
42. Ime in priimek pojava			
43. Ime in priimek pojava			
44. Ime in priimek pojava			
45. Ime in priimek pojava			
46. Ime in priimek pojava			
47. Ime in priimek pojava			
48. Ime in priimek pojava			
49. Ime in priimek pojava			
50. Ime in priimek pojava			
51. Ime in priimek pojava			
52. Ime in priimek pojava			
53. Ime in priimek pojava			
54. Ime in priimek pojava			
55. Ime in priimek pojava			
56. Ime in priimek pojava			
57. Ime in priimek pojava			
58. Ime in priimek pojava			
59. Ime in priimek pojava			
60. Ime in priimek pojava			
61. Ime in priimek pojava			
62. Ime in priimek pojava			
63. Ime in priimek pojava			
64. Ime in priimek pojava			
65. Ime in priimek pojava			
66. Ime in priimek pojava			
67. Ime in priimek pojava			
68. Ime in priimek pojava			
69. Ime in priimek pojava			
70. Ime in priimek pojava			
71. Ime in priimek pojava			
72. Ime in priimek pojava			
73. Ime in priimek pojava			
74. Ime in priimek pojava			
75. Ime in priimek pojava			
76. Ime in priimek pojava			
77. Ime in priimek pojava			
78. Ime in priimek pojava			
79. Ime in priimek pojava			
80. Ime in priimek pojava			
81. Ime in priimek pojava			
82. Ime in priimek pojava			
83. Ime in priimek pojava			
84. Ime in priimek pojava			
85. Ime in priimek pojava			
86. Ime in priimek pojava			
87. Ime in priimek pojava			
88. Ime in priimek pojava			
89. Ime in priimek pojava			
90. Ime in priimek pojava			
91. Ime in priimek pojava			
92. Ime in priimek pojava			
93. Ime in priimek pojava			
94. Ime in priimek pojava			
95. Ime in priimek pojava			
96. Ime in priimek pojava			
97. Ime in priimek pojava			
98. Ime in priimek pojava			
99. Ime in priimek pojava			
100. Ime in priimek pojava			
101. Ime in priimek pojava			
102. Ime in priimek pojava			
103. Ime in priimek pojava			
104. Ime in priimek pojava			
105			

dajalec–delavec–strokovni delavec–poo-
blaščeni zdravnik.

Drugi korak:

Ugotavljanje dejstev (iz statističnih raziskav delovnih nezgod in nevarnih pojavov, črnih točk ...), opazovanje delovnih mest, delovnih postopkov, vedenja ljudi, zbiranje informacij o vzrokih nevarnih pojavov ali nezgod pri delu, zaželeno je vrednotenje delovne neizgode – nevarnega pojava s sodelovanjem pooblaščenega zdravnika.

Tretji korak:

Zbrani podatki naj indentificirajo glavne in neposredne vzroke ter dejavnike nezdod oz. nevarne pojave, obliko in lokacijo. Najpomembnejši del je določitev udeležencev in odgovornih oseb za varno delo.

Četrty korak:

Določimo vzroke, zakaj delavci vztrajajo pri nevarnih situacijah/dejanjih in zakaj se vedno znova pojavljajo nevarne delovne razmere. Na podlagi teh zaključkov lahko bistveno spremenimo navado dojemanja varnosti in zdravja pri delu.

Peti korak:

Izberemo ustrezna sredstva za odpravo vzrokov nezgod in nevarnih pojavov. Posamezni vzroki pokažejo, kaj je bilo v dani situaciji narobe, in se nato odločimo za ukrep, ali je potrebna promocija zdravja, ustrezna namestitvev delavca ali pa so potrebna tehnična sredstva za ureditev delovnega mesta.

Šesti korak:

Je zadnji korak in hkrati najpomembnejši, saj dolgoročno zagotavlja izvajanje preventivnih ukrepov. Vključuje konstantno skrb vodstva za izvedbo varnostnih ukrepov in njihovo kontrolo.

Ustrezna statistika nevarnih pojavov je nujno potrebna za utemeljitev realnega programa preprečevanja nevarnih pojavov in nezgod pri delu, dolgoročno sledenje statističnih podatkov pa pokaže učinkovitost storjenih ukrepov, ki smo jih zadali.

V podjetju imamo sistem prijavljanja nezgod pri delu in nevarnih pojavov urejeno po sistemskem postopku SP.06.011.

Nevarni pojav se zapiše na obrazec O.20611.28 (glej sliko na prejšnji strani), ki se pošlje v službo VZD. V službi ga opremimo z zaporedno številko in izvedemo raziskavo, ki ji sledi še poročilo o raziskavi nevarnega pojava (O.20611.30). Na podlagi ugotovljenih vzrokov podamo ustrezne ukrepe.

Vsako delovno nezgodo na delu ali na poti, ki ima posledico več kot tri dni bolniškega dopusta, moramo prijaviti pristojni inšpekcijski službi. Z nevarnimi pojavi pa je drugače. Velikokrat se zgodi, da smo v nevarnem položaju, a se tega sploh ne zavedamo, šele po analizi dogajanja ugotovimo, da bi lahko mogoče reagirali drugače. Da bi se v prihodnje izognili nevarnim situacijam, moramo take pojave nekako prenesti v sistem odkrivanja nevarnih pojavov, to pa lahko naredimo na različne načine (na primer zgoraj opisan postopek prijavljanja delovnih nezgod in nevarnih pojavov).

Nevarnih pojavov ne prijavljamo inšpekcijskim službam, ampak jih analiziramo v naši službi za varnost in zdravje pri delu. Na podlagi analiz pridemo do zaključkov in končnih sklepov, na osnovi katerih se odločamo za izdajo ukrepa. Seveda pri vseh nevarnih pojavih ni potreben končni ukrep, služijo pa za "zlato" statistiko, iz katere potem črpamo podatke.

Do septembra letošnjega leta smo zabeležili šest nevarnih pojavov, na osnovi analize pa smo izdali štiri organizacijsko-tehnične ukrepe in tako absolutno pripomogli k večji varnosti.

Zmotno je mišljenje delavcev, da želimo z ukrepi sankcionirati. Absolutno se tukaj ne sme pojavljati ta praksa, saj potem ne govorimo več o sistemu varnosti pri delu, sistem kot tak pa ne bi imel nobenega učinka, ravno nasprotno.

Seveda sta velikokrat potrebna organizacijski in tehnični ukrep, da zagotovimo pogoje dela tako, da se delavec med opravljanjem dela ne bo počutil ogroženega, to pa je tudi naš osnovni namen in seveda delo naše službe.

Ne smemo čakati, da se nezgoda zgodi, temveč jo moramo preprečevati tako, da odstranjujemo nevarnosti, preden bi te utegnile povzročiti nezgodo.

O nevarnih pojavih se moramo pogovarjati, jih odkrivati in zapisovati, saj bomo le tako izboljšali naš sistem varnosti in seveda varnost sodelavcev in kar je najpomembnejše, lastno varnost.

Viri: Delo in varnost, Revija za varnost in zdravje pri delu in varstvo pred požarom, 3/2009

» Besedilo in fotografije: **Karli Veber**

Nekaj o teku

Dobil sem povabilo, da napišem nekaj o teku, ker se pripravljam na ljubljanski maraton. Nisem vedel, kaj bi napisal, saj je bilo o tem že veliko slišane in napisane. O teku pišejo in govorijo strokovnjaki, trenerji in drugi ljudje, ki se imajo za to poklicane, sam pa bom napisal nekaj osebnih izkušenj.

Moram povedati, da se ne pripravljam na maraton (42 km), ampak na polovično razdaljo, to je 21 km, saj so za pripravo na maraton potrebne vsaj šestmesečne intenzivne priprave s predpostavko, da imaš že kar nekaj tekaškega staža. Sicer pa lahko na maratonu nastopiš tako, da boš tekkel za dušo in se ne boš obremenjeval s štoparico in drugimi sotekmovalci, lahko pa tekmuješ s seboj ali pa z drugimi tekmovalci. Večina tekmovalcev tekmuje z drugimi tekmovalci in potem jemljejo tek kot pravi profesionalci. Trenirajo šestdo sedemkrat na teden in v želji po čim boljšem rezultatu pozabijo na počitek. Rezultati so tako zaradi preutrujenosti običajno slabši od pričakovanih. Znanec, ki se je pripravljal na veliki maraton, mi je razlagal, da ima svoj načrt treninga in ne posluša nikogar. Prehranjuje se točno ob določeni uri in ima točno stehtano količino hrane. Ko je odtekel maraton, je imel rezultat povprečen, da ne rečem slab glede na njegova leta, in kaj vse je vložil v trening in vse druge priprave.

Pred 23 leti, ko sem se začel ukvarjati s tekom, smo imeli navadne štoparice in teniske, kupljene v Slovenijasportu. Tudi tekaških prireditev je bilo v Sloveniji zelo malo. Veliko stvari se je spremenilo na boljše, od tekaških tekmovalcev, ki jih je kar nekaj vsak konec tedna (slovenski pokal, pomurski, štajersko-koroški, dolenski, primorski, gorenjski pokal itn.). Zelo velika je tudi izbira tekaških copatov, oblačil in druge opreme, tako da lahko vsak najde kaj zase. Tudi rekreativnih tekačev je iz dneva v dan več. Pri tem je imel zelo veliko vlogo Polet (tedenska priloga Dela in Slovenskih novic). Ljudje so se začeli množično odzivati z željo narediti nekaj zase.

Kadar se začnemo ukvarjati s tekom, si mora vsak pri sebi odgovoriti, kaj želi doseči s tem, kako pogosto bo treniral

in kakšna naj bo hitrost teka. Ali si želi izboljšati samo svoje počutje, da se napolni z energijo, ali pa želi tekovati na 10, 21 ali 42 kilometrov.

Ko sem prišel v družbo tekačev, so bili vsi od mene starejši najmanj 10 let ali več, pa tudi hitrejši so bili od mene. Cilj sem imel, da postanem hitrejši od njih, kar mi je uspelo z rednim treningom. Seveda sem ob tem srečal druge tekače, ki pa so imeli čase na 10 in 21 km, o katerih sem lahko samo sanjal. Z nastopi na tekaških prireditvah sem ugotovil, kaj so za mene realno dosegljivi časi in kakšnih časov nikoli ne bom dosegel. Ko sem odtekel svoj prvi mali maraton v Radencih, se je štoparica ustavila pri eni uri in trideset minut. Z rezultatom sem bil zelo zadovoljen, čeprav sem pozneje ugotovil, da sem nekje na polovici v svoji kategoriji. Kolegi so me spodbujali, da bi čez zimo natreniral za veliki maraton v Radencih, ki bo naslednje leto. Ker nisem imel vedno časa trenirati po načrtu, sem treniral kampanjsko. Danes s tako količino pretečenih kilometrov ne bi šel odteči niti 21 kilometrov, kaj šele 42, a rezultat za svoj prvi veliki maraton, glede na čas, ki sem ga namenil za trening, ni bil tako slab (3.45). Počasi sem z leti pridobival tekaške izkušnje in tudi število pretečenih kilometrov se je večalo. Nekaj nasvetov sem dobil od sotekačev, nekaj pa iz tekaške literature, ki je je vedno več na knjižnih policah. Tam najdemo tudi nasvete o tekaški opremi, poškodbah pri teku in ne nazadnje o načinu prehrane, ki je za športnike, čeprav amaterje, zelo pomembna. Z leti sem spremenil tudi način vadbe. Najbolje je, če vodiš dnevnik treningov in nato na podlagi lastnih izkušenj ugotoviš, kje si treniral dobro in kje slabo. Zelo pomembno je, da so treningi redni. Vsak trening vzame nekaj časa. V ta čas je treba všteti

pripravo na tek, tek in umiritev, tako da ti tudi 5 kilometrov teka vzame približno 50 minut. Kadar so treningi daljši, je temu posvečeno še več časa in pri tem je potrebno razumevanje partnerja in vse družine, sicer lahko pride v družini do velikih konfliktov, ko se preostali člani čutijo zapostavljene na račun enega člana, ki ima čas samo za svoj konjiček.

Zelo veliko je tudi tekačev v tretjem življenjskem obdobju, to je po 65. letu. Dosegajo zelo lepe rezultate in so na svojo pretečeno tekmo zelo ponosni. Čeprav niso več tako hitri kot nekoč, so pa vztrajni in ne poznajo odstopov na tekmi.

Statistika nam nazorno pokaže, kako se je razvil ljubljanski maraton. Iz leta v leto narašča število tekmovalcev, celo po nekaj sto na leto. Res je ljubljanski maraton največja tekaška prireditev v Sloveniji, a najlepša prireditev, ki ima dušo, je maraton Treh src v Radencih. Tudi Maribor je imel svoj veliki maraton leta 1995, a ga žal naslednje leto ni bilo več.

Ko sem se zaposlil na Elektru Maribor, me je kolega Milan Borko povabil, da bi sodeloval na letnih športnih igrah elektrodistribucij Slovenije. Vabilu sem se z veseljem odzval. Takrat je bila ekipa štiričlanska. Šteli so trije najboljši rezultati vsake distribucije. Na zimskih igrah so pri teku na smučeh imeli kategorije po starosti in to se je uvedlo tudi naslednje leto pri letnih igrah v teku, kajti zelo težko je tekmoval proti tekmovalcu, ki je 20 ali več let mlajši od tebe. Že naslednjo pomlad smo imeli skupne tekaške priprave, ki so bile zelo dobro obiskane, rezultat pa se je videl na športnih igrah, kjer smo tako v ženski kot moški konkurenci osvojili skupno prvo mesto. Tekaaške treninge smo nadaljevali tudi to pomlad in bili na igrah ponovno uspešni; ženska ekipa je dosegla drugo mesto, moški pa smo bili ponovno prvi. Na tekaške treninge nismo prihajali samo tekmovalci, ki bomo nastopili na športnih igrah, ampak tudi druge sodelavke in sodelavci, ki želijo narediti nekaj zase. **Ker je bila izražena želja, da s tekaškimi treningi nadaljujemo, se ponovno dobivamo vsako sredo ob 16. uri na stadionu Železničar. Lepo vabljeni vse sodelavke in sodelavci na stadion, kjer bomo izboljšali osnovno kondicijo, ki nam bo koristila v prihajajoči jeseni in zimi, da se bomo lažje podali na snežne poljane.**

Rezultati tekačev Elektra Maribor, ki so se udeležili 14. Ljubljanskega maratona, bodo predstavljeni v naslednji številki.

1. mesto ženske v krosu, 14. letne športne igre, EDS Murska Sobota, 2008

1. mesto moški v krosu, 14. letne športne igre, EDF Murska Sobota, 2008

energ

ali Štromberk

Besedilo Branka Gradišnika,

po začetni ideji in likih Danijela Trstenjaka,

z ilustracijami Zvonka Čoha.

Oblikoval: Branko Bačović

Potem je bila tu še »Tretja pot«, ki so se je oklepali svetovni politiki. Ti so, ne da bi si belili glavo z znanostjo, na tihem sprejeli za svoje znamenito geslo francoskega sončnega kralja Ludovika XIV: »Za nami potop.« Glede na napovedano saharizacijo bi bilo njihovi metodi bolj primerno reči »nojevska metoda« skrivanja glave v pesek.

Ko je Edi pred zbrane Štromberžane razgrnil problematiko, se je vnela diskusija.

Župnik Zlatko je na primer opozoril udeležence, da ne smejo pozabiti na »Janezovo razodetje«.

Miha, ki je prišel s povito glavo, ga je zavrnil, češ da poleti pač ni čas, ko bi lovil ekshibicioniste, in da mu naj tega Janeza pokaže pozimi, ko ga bo zlahka razlikovati med normalno odetimi občani.

Maja je pripomnila, da res ne gre verjeti, da bi kdo pozimi hodil naokrog razodet, celo če je res.

Če že hodi, hodi zato, ker hoče s tem opozoriti na pregrevanje zemeljskega ozračja.

Nakar je vstal Zujo in rekel, da bo s tem, ko bo na Zemlji bolj vroče, problem rešen, ker bodo ljudje potem manj kurili.

Edi mu je postregel s številkami o porabi elektrike v letošnjem poletju: bila je enaka zimski porabi, ker so ljudje na veliko nabavljali in vključevali klimatske naprave. Poleg tega, je rekel, varčevalni ukrepi nimajo samo tega namena, da bi bilo manj vroče, ampak so kratko malo edino sredstvo glede na razpoložljivost energijskih virov na Zemlji. Hidroelektrika je glavni vir vsaj sorazmerno čiste energije, a tudi ta ni večen. Prej je bilo poleti vode za elektrarne dovolj, ker je pritekala iz ledenikov in snežišč v Alpah. Alpe so nadomeščale hidroakumulacijska jezera. Če se sneg ne bo zadržal do konca poletja, bodo posledice poletnih suš še veliko hujše. Slab pretok lahko ogrozi delovanje Jedske elektrarne Krško, ki jo hladimo z reko Savo. Oteženo bo namakanje iz podtalnice, ki je povezana s porečnim sistemom. Ob suši dež ne zaleže, ker ne prepoji skrepenele zemlje, ampak ohrani neuporabno obliko meteornih voda. Skratka, vprašanja so res vroča.

Lovrenc je povedal, da proti vročini najbolj zaleže veliko točeno.

Po izglasovanju sklepa, da bodo vsi po eno veliko točeno, so se med razpravo izkristalizirali sklepi:

Ustanovi se društvo.

Ker društvo potrebuje program, se pooblasti Edija, da prek interneta izvede anketo o tem, na katere načine bi se dalo varčevati z energijo. Ta anketa naj bi obenem pomagala opozoriti Štromberk, Slovenijo ter Zemljo in širšo okolico na pereči problem.

Zadovoljni so se razšli, čeprav si zunaj niso mogli kaj, da se ne bi zaskrbljeno ozirali v nebo. Sonce ni bilo nič bolj vroče kot prejšnja leta ali stoletja, ampak zaščitna plast atmosfere se je ob učinkovanju ozona tanjšala in zdaj je bilo v Štromberku sončne žarke na koži čutiti enako pekoče kot nekdanj na vrhovih Julijcev.

A N K E T A

Edi je žrtvoval majhen delček svojega denarnega dobitka, da bi z njim premamili ljudi.

Za dober namen si je dovolil tudi prekršiti pravilo, da ne bo nikoli (pre)pošiljal spama, in je razposlal nagradni razpis na 60 naslovov svojih e-znancev po Sloveniji. Prosil jih je, naj vsak od njih pošlje pismo naprej še 60 znancem, sicer da se bo veriga sreče pretrgala in bo Sonce eksplodiralo in bo konec sveta. Potem je malo pomislil, naredil izračun in videl, da bo, če se bo vsak držal njegovega napotka, internet pod bremenom pisem sreče v nekaj urah razpadel. Pobuda bi bila torej značilen primer čezmerne porabe e-nergije. Zbrisal je zadnji stavek in pripisal, naj sporočilo vsak pošlje naprej samo na deset naslovov.

Očitno je bilo tudi to preveč, kajti odgovori, ki jih je začel prejemati po nekaj dneh, so bili odločno zoprni. Kot je kazalo, so ljudje vsevpred dobivali »energijsko pismo sreče« in jim je bilo dovolj. Najduhovitejši odgovor med grozilnimi pismi se je glasil: » $E = mc^2$! Če res želiš varčevati z mojo energijo, se sam fentaj, ne pa da se moram jaz pripeljati k tebi!« Ker pa se je že v prvih dveh dneh nabralo dovolj resnih odgovorov, je Edi pošto te vrste prenaslovil v svoj Koš, potem pa se je posvetil urejanju koristnih nasvetov.

IJA SI

prevzame pobudo

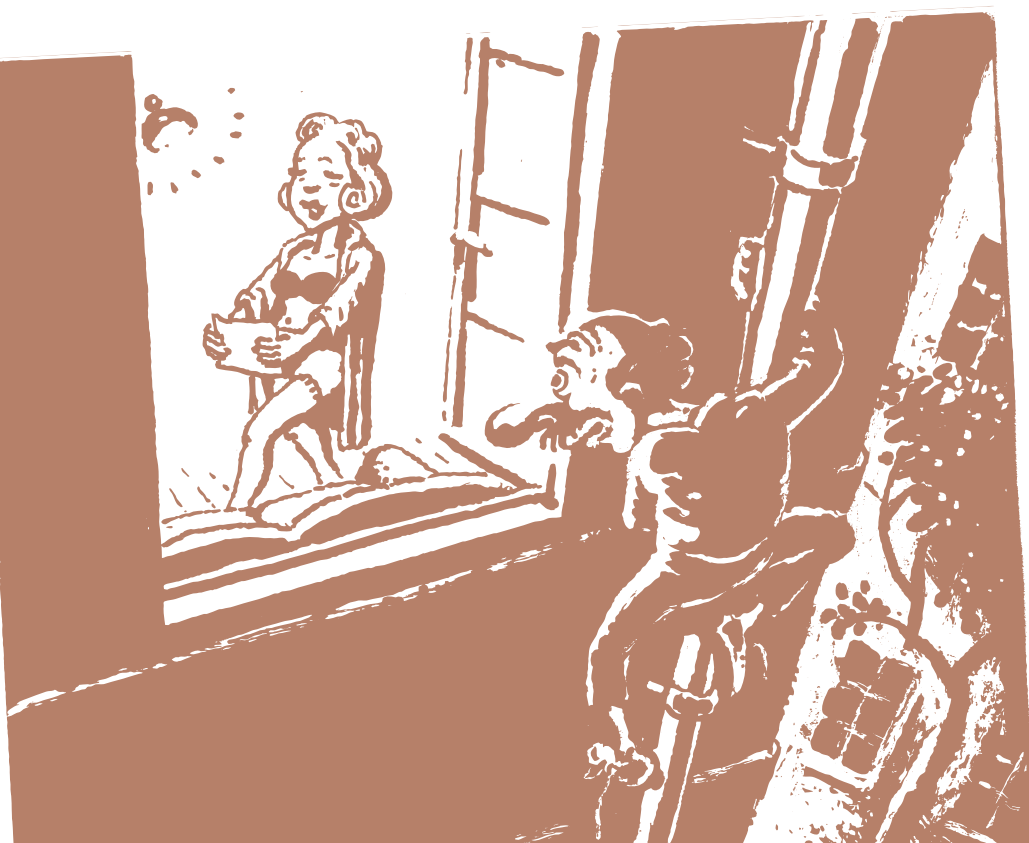
V **prvi skupini**, ki je videla rešitev v prihrankih pri ogrevanju (prostora in vode), ga je v največji smeh spravil odgovor: »Kadar ti je vroče, odpri hladilnik! S tem boš po svojih močeh prispeval, da bo temperatura na Zemlji malce nižja!«

Dober je bil tudi naslednji: »Če hočeš privarčevati pri ogrevanju, kuri v šporhetu – suhljad v gozdu je zastonj!«

In pa: »Knajpaj se! Če te pri tem zebe, se obleci!«

Zelo radikalen, ampak v bistvu pravičen je bil tudi: »Klin se s klinom zbija – požigalce gozdov na grmado!«

In še: »Preusmerimo kanalizacijo iz Štramelj, da bo speljana pod Štromberkom in nas bo grela neznanska količina govna, ki ga proizvajajo Štrameljci!«

Zgodba, ki izhaja po delih je nastala v okviru kampanje **Energija si**, namenjene spodbujanju k izobraževanju o učinkoviti rabi energije, katere pobudnik je Holding Slovenske elektrarne (HSE).
www.hse-energija.si.
Izdajatelj knjige je:
www.informa-echo.si

Nekateri nasveti so bili že kar picajzlarski: »Ko se tuširaš, si najprej zmoči lase in glavo, kajti tu si manj občutljiv za mraz. Medtem se bo voda ogrela do primerne temperature za telo. Našamponiraj se in si potem umij telo. Prestavi na hladnejšo vodo in si nazadnje sperlase z njo.«

V **drugo skupino** so sodili nasveti, ki so nagovarjali k varčevanju pri razsvetljavi. Tudi tu je bilo nekaj imenitno slaboumnih odgovorov:

»Poleti na Laponsko, pozimi v Patagonijo, pa bo ves čas dan in ti ne bo treba prižigati luči!«

»Beri ponoči v brajici (op.: brajica = Braillova pisava za slepe)!«

Iz smiselnih predlogov - tako ogrevalnih kot tistih, ki jih v tej zgodbi prebiramo na naslednjih straneh - je Edi nazadnje naredil izbor, ki ga najdete v Dodatku na straneh 79 - 89.

ZUJOTU SE POSVETI!!!

Se nadaljuje ...

VARČEVALNI NASVET – ELEKTRONSKI APARATI:

Nepotrebna poraba električne energije se skriva tam, kjer gori kakšna lučka, sveti elektronska ura ali pa so naprave tople na otip, čeprav niso vklopljene. Zaradi aparatov v stanju pripravljenosti, predvsem

televizijskih in radijskih sprejemnikov ter video in DVD naprav porabimo okoli 9 % elektrike v tipičnem gospodinjstvu zaman, zato jih ob zaključku uporabe popolnoma izklopimo iz električnega omrežja.

Več nasvetov na www.hse-energija.si

energija si

Bodi učinkovit.

Maribor – Beograd – Đerdap 2009

Sindikalni izlet UPRAVE in OE PTUJ

Letošnji mesec maj je bil zame mesec potovanja. Prepričana sem, da me je nanje vlekla nostalgija po bivši "Jugi", poleg tega pa je na površje udarila družinska deformacija, ki jo imenujem "želja po tujini".

Pa po vrsti. Najprej sem s svojo sindikalno skupino potovala v Sarajevo, teden dni kasneje v Beograd. Obakrat sem torej potovala po poteh nekdanje Jugoslavije, po krajih, kjer se je razvoj v primerjavi s Slovenijo ustavil za mnogo, mnogo let. Povsod vidni sledovi zadnje bratomorne vojne!

Občutki so bili različni in ne bi si upala soditi ali iskati krivca za vojno. Zgodovina piše svoje besedilo in pišejo jo zmagovalci, pravijo. Nanjo gleda vsak iz svojega zornega kota, sem slišala govoriti nekoga, ki se na te stvari spozna. Nedvomno, na ozemlju bivše Jugoslavije so posledice vojne vidne povsod. Eni in drugi so trpeli, bežali, se izseljevali, bili izseljeni, bombe in granate so padale tako na Sarajevo kot na Beograd. Ljudje so trpeli in trpijo.

Prvi dan potovanja, četrtek, 21. maj ob 20. uri

S sodelavko Majdo sva v Mariboru sedli v spodnji del avtobusa, saj smo se zaradi večjega števila udeležencev iz dveh enot (uprave in Ptuja ter gostje iz drugih enot) peljali z nadstropnim avtobusom. Tokrat sem sedela popolnoma brezskrbno in opazovala, kako teče izlet drugih enot. Dobro. Prvič smo stali pred enoto Ptuj, kjer so se nam pridružili Ptujčani in napolnili "trebuh avtobusa" s hrano in pijačo ter prinesli s seboj tudi obilo veselega razpoloženja. Smeha in šal je bilo tako dovolj in žgana pijača je romala na svoj prvi obhod.

Bala sem se dolge nočne vožnje, saj mi niso prijetne in so takooo dooolge. Pa ni bilo hudo. Vmesni postanki za WC in ciga-

Udeleženci izleta

reto so prišli prav, da smo si razgibali noge in se nadihali svežega nočnega zraka. Iz zgornjega dela avtobusa pa je bilo nenehno slišati smeh in glasno govorjenje. No, tudi v našem, spodnjem delu je bilo veselo, za kar sta poskrbela Duška in Venček.

Drugi dan, petek, 22. maj

Tiho in enakomerno brnenje motorja je opravilo svoje. Zadremali smo in se po nekdanji cesti "bratstva i enotnosti" v jutranjih urah približali Beogradu, vlemestu, ki nas je že na svojem obrobju pozdravilo z blokovskimi stolpiči. Mi pa, hajd, dalje po lokalni cesti **ob Donavi do Đerdapa**, mogočne elektrarne, ki bi lahko z elektriko pokrila trikratno slovensko porabo, so nam kasneje razložili.

Utrujeno od vožnje me tehnični podatki, ki jih je gostitelj stresal kot iz rokava, niso preveč zanimali, moški oz. tehnični del izletnikov pa zelo, kar so kazali njihovih obrazi. Nepremično so zrl v govornika in ga nekateri poslušali z velikimi očmi in odprtimi usti. Razlagal je, da hidroenergetski in plovni sistem Đerdap sestavljata hidroelektrarni Đerdap 1 in Đerdap 2, ki opravljata funkcijo kompenzacijskega bazena. To je tretji največji hidroenergetski objekt v Evropi, za Bratskajo in Krasnojarskim v Rusiji. Pregradni objekt je simetričen, s 14 prelivnimi polji širine 25 m. Na vsaki strani jih obdajata dve elektrarni s

po šestimi agregati ... Vse preveč podatkov za mojo utrjeno žensko glavo. Usedla sem se na klop k drugim in čakala, da bo konec predstavitev. Sem pa bila navdušena nad mogočnostjo objekta, prijaznostjo zaposlenih in čisto po žensko, nad nasadom vrtnic pred poslovno stavbo. Vrtnice povsod, zadaj pa mogočni daljnovodi ... in široka Donava.

Okrog poldneva smo se napotili nazaj proti Beogradu in se mimogrede ustavili pri letovišču **Srebrno jezero**, ki je turistični kraj Beograječanov in raj za ribiče. Nastalo je v rokavu Donave. Na tem kraju smo odprli "trebuh avtobusa", se dobro okrepčali in vse dobrote zalili s primernimi tekočinami. Po đerdapski magistrali, ki je speljana po rahlo hriboviti pokrajini, smo se napotili proti središču Beograda. Odšla sem na vrh, k veseljakom, da pogledam, zakaj so tako mirni, sedla na prosti sedež in z višine gledala na pokrajino, ki smo jo zapuščali. Presenetile so me njena širina, prostranost in obdelanost kmetijskih zemljišč. Videla sem naravno bogato deželo. Srbija se lahko prehrani, sem pomislila. Škoda, da je dežela, ki ima toliko možnosti, zaradi političnih razmer še vedno v tako slabem gospodarskem stanju.

Osemnadstropna stavba v središču mesta in s prav takim imenom, kot smo jo včasih imeli tudi v Mariboru, **Hotel Slavija**, je že

Utrinki iz Beograda

na zunaj kazala, da je potrebna temeljite obnove. Vendar v njej vrvež in polno turistov. Čeprav nisem bila zadovoljna z zunanjim in kasneje z notranjim videzom, sem hitro ugotovila, da me še nobena potovalna agencija ni namestila v hotel take kategorije, kot je ta. Še isti večer pa sem bila vesela strehe nad glavo, naše glave so bile na suhem in iz vseh pip je tekla topla voda.

Nad mestom se je tistega večera razbesnela nevihta z močnim dežjem in grmenjem ter pokazala vso svojo moč. To se je zgodilo prav takrat, ko smo se vračali z večerje na eni od ladij, **gostiln na Donavi**. Prelepo je bilo. Večerjali smo ob zvokih starogradskih pesmi in na koncu zaplesali kolo ob znani skladbi "Jugoslavijo". Zaradi nevihte smo se morali v hotel vrniti s taksiji, ki jih seveda ni bilo od nikoder, pa vendar "kdor čaka, dočaka". Vožnja s taksijem! To pa je bilo pravo nočno doživetje. Vožnja v stilu "Niki Lauda". Nekaj časa sem ob šoferju zavirala tudi jaz in sedela napeta kot struna! Prestrašeno sem gledala levo in desno, od časa do časa zamižala in čakala na ... tresk. Potem sem odnehala. Preutrujena sem bila še za "šofiranje" na sovoznikovem sedežu. "Kaj me briga," sem si rekla in se prepustila misli, "kaj bo, pa bo". Verjetno tukaj tako vozijo in so tega navajeni,

sem zaključila. To so ulice velemesta, jaz pa bolj boječa voznica. Nima smisla!

Podobne težave je imel sodelavec s Ptujem, ki je sedel na zadnjem sedežu. Naslednji dan mi je rekel: "Mislim sem, da bo oni drugi avto vsak čas na meni. Enkrat eden, drugič drugi." No, vožnja na srečo ni bila dolga in na cili smo prispeli celi. A drugi dan sem šla raje peš, kot da bi se peljala z beograjskim taksistom. Rezultat naporenega in razburjivega dneva je bil, da sva z Majdo zaspali kot ubiti, in to kljub sobi, ki je bila verjetno na novo opremljena pred 30 ali več leti. Toda imela je vse, kar sva tisti večer potrebovali: vodo, WC in čisto posteljo. Naslednje jutro pa so nama v solidni jedilnici postregli obilen zajtrk.

Tretji dan, sobota, 23. maj

Takoj po zajtrku odhod z avtobusom na **Dedinje, do Hiše cvetja**, kjer smo Slovenci eni redkih obiskovalcev Titovega groba, so nam povedali. Ustavili smo se pri spomeniku Josipa Broza Tita in nekateri so se pri kipu tudi slikali. Božo Kiš se kar ni mogel ločiti on njega, tako mu je bil všeč kip ...

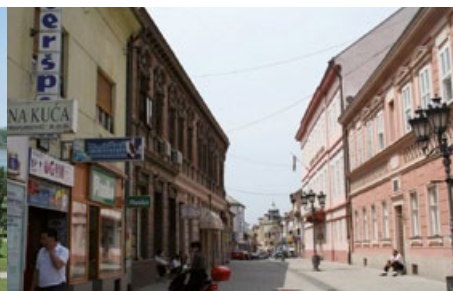
Med potjo do muzeja sem razmišljala in nehote se mi je vsilila primerjava. Tudi v Sarajevu so turisti večinoma Slovenci. Veliko sem jih srečala prejšnji teden. Smo res edini iz naše nekdanje skupne domovi-

ne, ki nam je Jugoslavija nekaj pomenila? Ali jo imamo v lepem spominu, ker je bila naša vojna kratka in v nas ni zakoreninila sovraštva, ki bi nam onemogočalo, da obnovimo nekdanje prijateljske vezi? Vse to se mi je motalo po glavi ob obisku **Hiše cvetja**, ki pa je to le po imenu. Cvetja je namreč v njej zelo zelo malo, skoraj nič. Titov grob je večinoma osamljen, skoraj brez cvetja, le vitrine so ostale napolnjene s predmeti, ki jih je dobil v dar. Bilo jih je zanimivo pogledati.

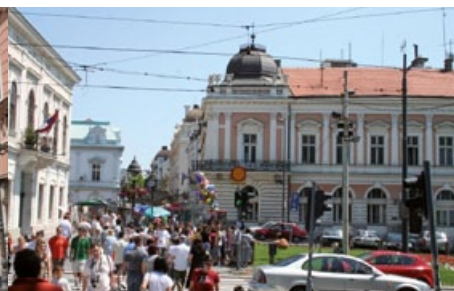
Nato smo se po kratki vožnji skozi Beograd in mimo domovanja pop zvezde **Cece** odpravili peš na **Kalemegdan**. Bil je lep, po nevihti opran sončen dan. Pogled, ki se nam je nudil s trdnjave na **Sotočju Donave in Save**, je bil nekaj nepozabnega. Reki sta se bleščali v soncu in se stapljali z zelenimi površinami. Dve reki, ki se v obliki zelenja zlijeta druga v drugo, sta vredni občudovanja saj kažeta moč in razkošnost narave. Vsekakor je Beograd, ki leži pod Kalemegdanom, lepo mesto, polno zelenih dreves, sotočje rek je pa njegovo središče. In spet smo naredili nekaj fotografij za spomin. Nato smo se napotili peš po promenadi Kneza Mihajla do gostišča, kjer smo imeli kosilo. Jedli smo dobro in pili poceni. Ulica je bila polna ljudi in kazala je pravi velemestni turistični utrip. Tukaj je vojna pozabljena.

Sotočje Save in Donave

Novi Sad

Beograd

Po kosilu smo se razkropili. Nekateri so odšli v bližnje "kafane", drugi so se napotili na ogled stadiona, tretji so obiskali pravoslavne cerkve, sodelavec je obiskal sorodnike ... Z Majdo pa sva odšli po nakupih. Vabile so trgovine, stojnice z umetninami, slikarji s svojimi slikami. Trgovina s CD-ji in zvoki znane pesmi, ki je popularna tudi v Sloveniji, so v moji glavi izničili razdaljo med Beogradom in Mariborom. Sanjala sem, kot da sem doma in v mojih mislih je za trenutek zaživela v vsej svoji veličini stara Jugoslavija. Samo za trenutek. Široka ulica, obdana s trgovinami, kot so Benetton, Sisley in Humanic, pa je potrjevala, da sem v vele mestu, le stavbe, potrebne obnove, so kazale, da državi primanjkuje denarja. Pomanjkanje denarja je videti povsod po Srbiji, razen v mestu, ki smo ga obiskali zadnji dan izleta.

Z Majdo sva se razšli in odšla sem peš do hotela ter opazovala mestni vrvež, avtomobile, kako so oblečene ženske, kakšne so izložbe ... Po dolgem času sem videla zastavo 101, yugo 45, tudi zastavo 750, 850 ... Spet se mi je zazdelo, da se je čas zavrtel za 20 let nazaj. Iz razmišljanja sta me prebudila velik BMW, ki je pridrvel po cesti ter močno zaviral, in trobljenje trolejbusa. Ne, to ni bilo takrat, to je še danes. To je sedanost Srbije.

Hoja do hotela mi je bila nekoliko neprijetna. Sama v vele mestu, vrvež okrog mene. Nekaj časa sem še srečevala znane obraze, svoje sodelavce, potem pa nič več. Ne, nikogar ni zanimala turistka mojega kova. Brez problemov sem prišla do hotela. Ko sem se počutila varneje, sem poskusila začutiti mesto. A pot je bila prekratka. Ni bilo časa, da bi sedla na klopcu ob vodometu in malo poklepetala z domačini ali jih vsaj opazovala. Vrnila sem se na glavno ulico. Moj popoldanski izlet po Beogradu je bil končan. Ni pa bil edini. Čez nekaj ur je sledil še eden.

Večerjali smo v starem delu Beograda, na **Skadarliji**, v gostilni s tradicijo. Večerjo nam je popestrila skupina trobentačev. Vzdušje je bilo nekaj posebnega. Smejali smo se, se šalili in se brezskrbno veselili. Po

večerji ni bilo treba s taksijem do hotela. S sodelavcem sva se sprehodila do hotela in zavila na nekaj pomembnih ulic, ki jih dobro pozna. Beograd ponoči: tehnična in medicinska fakulteta, vhod podzemne železnice in pravoslavna cerkev, spomenik Nikole Tesle. Lepe in velike zgradbe so bile zgrajene na začetku 19. stoletja. Velik kompleks, v katerem si je nabiralo znanje veliko znanih Srbov. Pogovor se je dotaknil zgodovine Srbije in usode tega naroda. Zanimivo je bilo poslušati človeka, ki nekatera zgodovinska dejstva pozna podrobneje kot večina od nas, saj je bila Srbija nekoč njegova domovina. Nočni sprehod je hitro minil in vesela sem bila, da tokrat nisem dobila taksija, ki bi me ponovno v "ferari" stilu pripeljal do hotela. Marsikaj bi mi ušlo. Zares, Beograd je pravo vele mesto z aktivnim dnevnim in nočnim življenjem. Kako je v "podzemlju", pa nisva mogla ugotoviti, saj so bila vrata v podzemno železnico zaprta, ha, ha, ha ...

Četrti dan potovanja, nedelja 24. maj

Zadnji dan smo si med vožnjo ogledali Novi Beograd, izključno spalno naselje, kot je rekla vodička, ki nas je spremljala dva dni. Povedala je še marsikaj zanimivega o zgodovini mesta in te dežele.

Ustavili smo se tudi v **Zemunu**, ki je danes predmestje Beograda, si ogledali tržnico, v gostilni ob Donavi popili kavo. Seveda je bil na tržnici vrvež. Tudi zame so imeli marsikaj. Nizke cene in bogata ponudba, sva ugotovili z Dušanko, dobro poznavalko živil, ki jih ponujajo tržnice. Porabila sem še zadnji denar. Sledila je vožnja proti **Vojvodini**. Obiskali smo čebelarstvo in vinogradništvo Živković ter ob pršutu in siru degustirali vino, kupili ponujene izdelke in se odpravili v **Novi Sad**. Kot da prideš v drugi svet. Lepo urejeno in obnovljeno mesto. Nekako tako kot sredi Dunaja, sem pomislila. Ja, Marija Terezija je tudi tukaj pustila svoj pečat, je na moje začudenje odgovoril moj sogovornik. Drugačna arhitektura, red na ulicah, smiselna gradnja, vse to je govorilo o tem, da turška noga v teh krajih ni dolgo tlačila zemlje, kot jo je na večjem delu Balkana.

Izlet smo končali s kosilom v hotelu ob **Donavi blizu Novega Sada**. Lepo urejen lokal, kjer so se pripravljali na poroko mladega srbskega para, živečega v Ameriki. Izjemno mesto za poročno slavo na terasi tik ob reki, je bila zame zaključna slika urejenosti tega dela Srbije oziroma ponovni dokaz, da je Vojvodina, nekdanja "žitnica" Jugoslavije, bila in še vedno res bogata pokrajina in v ponos Srbiji.

Proti domu smo se odpravili ob 17. uri, potem ko smo nazdravili našemu mlademu vodiču Čedu, mu zaželeli vse lepo za rojstni dan ter po več urah vožnje in nekaj postankih srečno prišli v Slovenijo.

Peti dan potovanja, ponedeljek, 25. maj ob 1.30

Prihod na enoto Ptuj in slovo od naših sodelavcev. Prijetno smo se imeli in se dogovorili, da bomo drugo leto spet potovali skupaj.

Bila sem polna vtisov. V glavi jih je bilo treba urediti, kar prvi dan ni bilo mogoče, saj me je od utrujenosti napadel glavobol. Za menoj sta dva uspešna sindikalna izleta. V kratkem časovnem presledku sem obiskala Bošnjake in šla pozdravit Srbe, čez dober teden pa se bom odpeljala na morje k Hrvatom. Povsod sem se dobro počutila, skoraj tako kot včasih. Sicer pa, vse imamo v glavi, pravijo. Važno je le, kako na stvari gledamo, take potem so. Vojna pa je nekaj drugega, vojna pusti posledice in to je težko izbrisati iz spomina.

Videla sem ljudi, ki kljub trpljenju in zaprekam, ki so jim postavljene, niso obupali in na njihovih obrazih sem prebrala, da tudi ne bodo. Držimo pesti zanje in za mir na Balkanu in po vsem svetu!

Veselim se možnosti, da bom naslednje leto lahko spet potovala v družbi sodelavcev iz uprave in OE Ptuj. Lepo je bilo z njimi. So vedri, nasmejani in polni humorja in s takimi ljudmi je druženje najlepše. Hvala Venček, hvala Zdenka za povabilo in uživanje v vaši odlični družbi. Na svidenje do naslednjega izleta.

➤ Besedilo: Irena Podgrajšek ➤ Fotografije: Iztok Bračko

Po poti "smrti bele" do Sarajeva in nazaj

Na avtobus smo sedli sredi črne noči. Sindikalni izlet SE Elektro Gradenj in remonta v cvetočem maju, najlepšem mesecu leta.

Pot nas je vodila do meje s Hrvaško in naprej proti Bosni in Hercegovini, v osrčje naše nekdanje "Juge". Zbudila sem se, ko je beli dan pregnal črno noč. Pogled se mi je ustavil na gričevnati pokrajini nekaj kilometrov za hrvaško mejo. Potem Srbska krajina. Na eni strani naselja, na drugi griči, poraščeni z akacijami v največjem razcvetu. Kamor je neslo oko, je bilo vse belo in zeleno.

Predstavljal sem si kako dišijo cvetovi, kako diši zrak zunaj avtobusa. Pogled se je s cvetočih akacij preusmeril na zapuščene hiše na levi in desni strani cestišča. Molele so iz visoke trave. Med urejenim naseljem zapuščena hiša nekdanjega sosesa, sem si razložila. Le kdo bi mogel mimo razmišljanja, da sta bili prav ti dve hiši pred nekaj leti druga drugi "dobri sosed", vojna pa je odnesla vse. Prišlo je nezaupanje, nerazumevanje in odšel je dober sosed. Nezaupanje in kasneje sovraštvo je enkrat stopilo na desno, drugič na levo stran ceste. Le koliko časa bo še minilo, preden bodo te opuščene hiše ponovno naseljene, sem se vprašala. Se bodo prej porušile neme priče morije na Balkanu ali se bodo prej vrnili njihovi lastniki in z njimi življenje?

Kilometri tečejo. Avtobus vozi mirno in zanesljivo. Ponovno zaprem oči in razmišljam. Kako blizu nas se je vse to dogajalo? Nerazumljivo! In v tem času? Zakaj v ljudeh zmaga sovraštvo, zakaj dvigne roko sosed nad sosesa, brat nad brata ...? Zakaj ne prevlada razum? In pred očmi se mi pojavi slika belo oblečenega okostnjaka s koso v roki, ki ga pri nas imenujemo "BELA SMRT". Odprem oči in tam na hribu, zraven hiš vidim, da molijo iz visoke zelene trave BELI KAMNI, spomeniki umrlih Muslimanov. So jih pokopali kar pri hišah, ker jih na pokopališču morda ni bilo

Izletniki

mogoče, me zanima. Pogled na pokrajino je potrjeval, da je bela smrt nezadržno nadaljevala svojo pot. Vsakih nekaj kilometrov je bilo videti njeno delo. Kako žalostna podoba demokratične družbe!

Prispeli smo do Sarajeva in se popeljali skozi mesto do hotela. Tudi tukaj so bile vidne posledice nedavne vojne. Veliko stavb je obnovljenih, precej je novih, steklo se blešči v soncu pa spet podrtija bombardiranega doma za ostarele in še več stavb, ki stojijo kot neme priče hudega obdobja za vse prebivalce.

In potem BAŠČARŠIJA. Središče Sarajeva, obdanega s hribovjem, v katerem se je med vojno namestil agresor. Pognali smo se po ulicah in se prepustili ritmu turističnega mestu. Trgovina, zlatarna, lokal za kavico ..., čevapčičarne ... pa spet trgovinica za trgovinico in sredi njih džamija. Prostor za molitev. Posel cveti, Sarajevo živi. Prijazni obrazi, nasmehi in nenehno za petami ulični prodajalci "jeftine robe". Seveda se nas je nekaj pustilo prepričati, da smo kupili njihovo "robo". Rezultat: moje ličilo je bilo izsušeno, sodelavec je kupil sončna očala z močno dioptrijo. Pa dobro, smo na sindikalnem izletu, smo si smeje rekli. Tudi oni morajo od nečesa živeti, sem si dopovedala, ko sem ugotovila, da sem vrgla denar skozi okno.

Zaradi lepega in ne prevročega vremena je bil naš sprehod po srcu Sarajeva zelo prijeten. Vsepovsod je dišalo po čevapčičih in iz zvonika džamije se je točno opoldne razlegla molitev muslimanskega duhovnika. "Kafiči" so vabili, mrzlo pivo je tešilo žejo. Opazovala sem obraze ljudi, zlasti Muslimanke in njihova oblačila. Bile so lepo urejene, svetla in pisana oblačila so nosile z nekim skrivnim šarmom ter ponosom in tudi to je dajalo čar sarajevskim ulicam. Da, to je bil del mesta, v katerem turist ni čutil in ni videl posledic vojne, razen na stojnicah, kjer je bilo moč kupiti na primer svinčnik, ki je bil narejen iz puškinega naboja, predelane granate ... pa še marsikaj.

Baščaršija je živela pred našimi očmi v svojem starem ritmu. Prijeten občutek in zame kot obliž na čustveno rano, ki se mi je ob pogledih na posledice vojnih grozot nenehno večala.

"E, Sarajlije se ne damo," je rekla mlada vodička, zravnana dvignila glavo z dolgimi lasmi in pogledala nekam v daljavo. In verjeli smo ji!

MOSTAR. Enako ponosna kot sarajevska vodička je bila gospa, ki nas je naslednji dan vodila po Mostarju, po vojni obnovljenem starem delu mesta. Prek na novo

Mostar

Most na Neretvi

izgrajenega znamenitega mostu nas je popeljala na drugo stran reke Neretve do "turške hiše". Med potjo smo zaploskali postavnemu mladeniču, ki je proti plačilu skočil z mostu v hladno reko. Hrabrost brez primere, predvsem zaradi višine mostu in hladne Neretve. Njegov zaslužek je bil evro na gledalca. Seveda si je kar nekaj turistov ta pogumni skok ogledalo zastonj. Slovenci pa radi plačajo, nam je polaskala vodička.

Pot nas je nato vodila skozi mestni park, kjer je med zelenjem in rožami ogromno belih kamnov. Na levo in desno beli spomeniki s pisanim cvetjem. Hodili smo po pokopališču. "Mrtve smo pokopavali kar v parku, ponoči, ker drugače ni bilo mogoče," nam je povedala vodička. "Ostrostrelci so dan za dnem prežali na svoje žrtve. Delitev mesta na 'levo' in 'desno' stran nas je hudo prizadela. Vsi smo trpeli, Muslimani, Srbi in Hrvati. Nekatere vezi se kljub vojni niso pretrgale in tudi danes ostajamo prijatelji ne glede na versko in rasno pripadnost," nam je zagotovila. "Obiskujemo se in trudimo živeti normalno življenje. Praznujemo svoje praznike, enkrat pri enem, drugič pri drugem". Prijetne so bile te besede za uho.

Ogled prave turške hiše nas je spomnil na čase, ko so temu delu Balkana vladali Turki in pustili močan pečat v arhitekturi, navaadah, oblačenju in prehrani ljudi močan pečat, ki ga je mogoče videti še danes.

Sprehod po ulicah tega starega in simpatičnega mesta nas je, posebno ženske, vodil od trgovinice do trgovinice. "Med bombardiranjem smo živeli po kletah," mi je razložil 81-letni prijazen lastnik ene od trgovinic. "Tukaj spodaj," je pokazal z roko. Spomnil se je, da smo Slovenci prvi priznali njihovo državo in jim tudi sicer

veliko pomagali. Drži! Bošnjaki, tako se imenujejo, spoštujejo Slovence.

Da je bela smrt hodila povsod, nas je prepričal tudi film, ki ga vrti gospod Kolar, lastnik hiše, v kateri so začeli graditi tunel, ki je segal do mesta. Po njem so nosili borcem hrano, gorivo, strelivo, po njem so speljali telefonsko in električno napeljavo. To je bila tudi edina pot, po kateri so ljudje prihajali v mesto in bežali iz njega.

Nisem mogla verjeti, da gledamo resnični film o vojnih grozotah, o resničnem uničevanju tega lepega mesta. Napeto smo poslušali pripovedovanje žive priče nedavnih dogodkov. Trpeči izraz obraza, trdo izgovorjene besede, blodeče oči, ki so gledale nekam v daljavo in besede, začinjene z značilnim bosanskim humorjem, so izdajale osebo, ki ne bo nikoli pozabila gorja, ki ga je doživela. Posebnež, ki dan za dnem zbere dovolj moči, da podoživlja nekaj, kar bi najraje pozabil. Neverjeten borec za svobodo in za "prostor na soncu".

Kljub vsemu pa so se ljudje pobrali, živijo in delajo naprej ter odpravljajo posledice vojne dan za dnem, mesec za mesecem in leto za letom, kar je resnično v vsakem koraku.

In tukaj je smrt kosila z ostro koso, z gradnatami in brezsrčnostjo ostrostrelcev. Sicer pa je hodila po vsem ozemlju Bosne in Hercegovine in pustila za seboj v zeleni travi beli kamen, bele spomenike, ki delujejo kot opozorilo, naj se ničr podobnega več ne zgodi. Naj se nikoli več ne začne nesmiselna vojna za ozemlje!

Obisk JABLANICE, pogled na zrušen most ter obisk muzeja je dal našemu popotovanju zadnji pečat na pogled v žalostno preteklost prebivalcev tega dela Evrope.

Ničesar več nisem videla, kar bi ostalo od naše skupne Jugoslavije, države bratskih narodov in republik. Samo slike, muzejske eksponate in naše spomine. Med vožnjo proti domu, v našo prekrasno Slovenijo smo si ogledali film Bitka na Neretvi. V filmu, posnetem leta 1969, sem razbrala sporočilo, ki sem ga pri sebi prevedla kot kruto resnico, ki se je prenesla v vojne ob razpadu SFRJ. Namreč, v vojni proti okupatorju so se združili vsi narodi, živeči na zahodnem Balkanu, z ramo ob ramo so se borili moški in ženske. Vojne, začete leta 1991, pa so po več desetletjih svobode pognale v medsebojno krvavo obračunavanje njihove potomce, potomce borcev, ki so se nekoč borili za povsem drugačne ideale. Leta 1945 so skupaj zmagali v borbi za mir, a žal le za borih 46 let, potem je Jugoslavija razpadla v krvi ...

Naj se vojna na Balkanu nikoli več ne ponovi, je želja, ki me preplavi, ko slišim besede Srbska krajina, Doboj, Neretva, Mostar, Sarajevo, Baščaršija itn.

Naš tridnevni sindikalni izlet je bil končan. Nostalgije je bilo veliko. Jugoslovanski narodi smo razdeljeni. Vsak ima svojo državo, toda ljudje smo si v večini ostali naklonjeni in spoštujemo drug drugega. Ne čutim nobenega sovražstva do nikogar, le žal mi je, da so nekateri naši bivši "bratje" in "sestre" doživeli tako krut in krvav razpad včasih skupne domovine. Res, bilo nam je lepo, a vse, kar smo videli, se nas je dotaknilo in izzvalo razmišljanje o nesmislu vojne.

Odlična organizacija agencije Žnider's in naša dobra volja sta nas prepričali, da še potujemo skupaj. Dogovorili smo se, da naslednje leto obiščemo gradove na Češkem. Do takrat pa vsem bralcem Infotoka lep pozdrav.

Pesem, posvečena skladiščnikom

Skladiščnik mož postave
se vsak dan s ptički vstane,
skrbno v službo pohiti,
da material in dobro voljo zagotovi.

In kadar ga ni, vse stoji,
monterji pa tonejo v žalostne dni
in komaj čakajo, da dopust prepolovi,
da pride in red zagotovi.

Kljub temu da se nekje nagrada deli,
za skladiščnika ni srečnih dni,
nikoli pohvaljen, vendar ne zanemarjen,
vedno ponosen se za druge
in za vsakdanji kos kruha bori,
mladim pa se to smešno zdi,
pa vendar brez skladiščnika nič ni.

In ko koga kaj nauči,
pišejo se lepe dni,
zato brez zahtevnice nič ni,
strokovnjaki brž za računalnik,
da material se pripravi.

Ko pa kaj dobrega za druge naredi,
glej ga, boljšega prijatla ni
in ko kaj pomotoma naredi,
slabšega od človeka ni,
gospod, ki pa leto dni presedi,
pa še pohvalo dobi
in če se to še enkrat zgodi,
nesrečni bomo vsi.

Vesten, delaven in strog,
uglajen gospod,
nikoli škrbast ali bos,
zato skladiščnik vedno spoštovan,
nikol pijan, hvalijo ga vsak dan,
želi vam lep dan.

Robert Ješovnik,
Kamniško sedlo (1903 m. n. v.),
15. avgust 2009

Pogled hudiča...

Tvoj pogled,
je pogled hudiča,
tvoje dlani,
so bič, ki biča.

Ob tvojih pogledih,
mi zmanjkuje moči,
besede tvoje,
so tat mojih noči.

Bi rad zbežal,
a ne morem hoditi,
prekel bi te,
pa ne znam več govoriti.

Si ukradla mi dušo
in iztrgala srce,
bi te rad pozabil,
pa ne morem, ne gre.

Robert Ješovnik,
Prešernova koča na Stolu (2174 m.n.v.),
1. avgust 2009

» Besedilo in fotografija: uredništvo Infotoka

Reševanje letala

V naselju Zamušani v občini Gorišnica se je 6. avgusta ponesrečilo manjše enomotorno športno letalo s pilotom in sopotnikom.

Nesreča naj bi se po neuradnih podatkih zgodila zaradi hitrega izgubljanja višine le nekaj minut po vzletu na bližnjem moškanjskem letališču. Letalo je strmoglavilo, ustavili pa so ga vodniki električnega daljnovoda Elektra Maribor, v katere se je letalo zapletlo in na njih obviselo. Pilot in sopotnik sta bila lažje poškodovana.

Zaradi nesreče je širše ptujsko območje za nekaj ur ostalo brez električne energije, strmoglavljenje pa je povzročilo tudi veliko gmotno škodo.

» Besedilo in fotografija: **Cvetka Kolmanič**

In memoriam

Stane je tretji iz desne.

6. 9. 2009 je minilo leto od tragične smrti našega sodelavca Staneta Zanjekoviča. Ponesrečil se je v planinah, ki jih je imel tako zelo rad.

Stane je bil rojen 7. 12. 1967 v veliki družini. Kot elektromonter – pripravnik se je na EM SE Elektro Gradnje Ljutomer zaposlil leta 1984. Po odsluženem vojaškem roku se je vrnil na našo enoto. Doma je gradil hišo in popoldan po službi garal za dodatni zaslužek. V letu 2005 je dobil certifikat za voznika v cestnem prometu, nadaljeval šolanje za prometnega tehnika in ga lani uspešno končal.

V letih, ko se je dodatno šolal, ni mogel hoditi na planinske pohode, čeprav prej ni zamudil nobenega, ki ga je organiziralo planinsko društvo EM ali skupina planincev na enoti Ljutomer. Lani je hotel nadoknaditi, kar je zamudil, in se udeležiti vsakega organiziranega vzpona v rajski svet gora. Bil je človek umirjenega, prijaznega značaja, vedno pripravljen pomagati v službi in doma. Ni veliko govoril, a vendar je večkrat poskrbel za kakšno hudomušno pripombo, da smo se mu od srca nasmejali. Ni prenašal krivic in upal je o problemih odkrito govoriti.

Tistega svežega sobotnega jutra, ko se je začelo daniti, se je v tišini gorskega sveta pet planincev odpravilo na dogovorjeni

pohod na mogočen Prisank, kot mu pravijo domačini. Ta gora s svojo višino in širino, mogočnim skalovjem, med katerim se ponekod vse leto obdrži sneg, vzbuja strahospoštovanje. Toda ko planinec med potjo proti njenemu vrhu opazuje, kako na majhnih prgiščih zemlje cvetijo gorske rože ter nizko raste in šumijo slapovi, nedaleč vstran pa po skalovju poskačujejo kozorogi in zapiskajo svizci, je ta mogočna gora strah vzbujajoča samo od daleč.

Kljub čarobnosti so se vsi pohodniki zavedali naporene Hanzove poti. Bili so primerno opremljeni in v dobri kondiciji. Po uri in 30 minutah hoje so prispeli do naravnega snežnega tunela. V usodnem trenutku se je gmota snega in ledu sesula in pod sabo pokopala človeka, ki je želel tako kot drugi planinci skozi tunel nadaljevati načrtano pot. Ves trud prijatelj, ki so ga reševali, je bil zaman.

Obnemeli smo ob tragični novici. Izgubili smo mladega sodelavca in prijatelja. Zakaj? To vprašanje se ob takšnih dogodkih vedno prikrađa v misli, vendar ni pravega odgovora.

V njegov spomin so se na dan žalostnega dogodka zbrali planinci, ki so bili takrat z njim, in še dva sodelavca ter po isti poti osvojili goro, ki je Stanetu vzela življenje.

» Besedilo: **uredništvo Infotoka**

Razgovori z upravo

Razgovori z upravo bodo potekali, kot že ustaljeno, vsak 2. ponedeljek v mesecu med 16.00 in 17.30. Za razgovor je potrebna le predhodna najava v tajništvo uprave na telefonsko številko 111.

Razgovori bodo:

12. oktober 2009

9. november 2009

14. december 2009

11. januar 2010

» Besedilo: **uredništvo Infotoka**

Nagrajeni prispevki za Infotok

V vsaki številki Infotoka nagradimo prispevke, ki jih pripravite zaposleni. Vsak lahko pripomore k bolj pestri vsebini našega glasila, zato sodelujte! Morda boste nagrajeni prav vi.

Naredite intervju s svojim sodelavcem, napišite kaj o dejavnostih v prostem času, o svojih konjičkih ali dokumentirajte svoj delovni dan. Pri tem pa ne pozabite, da vam uredniški odbor lahko z veseljem pomaga pri pisanju.

Vas zanima, kdo so tokratni nagrajenci za prispevek v Infotoku?

Preberite, kaj so napisali, in pogledjte njihove fotografije.

Tokratni nagrajenci so:

Robert Ješovnik,

Karli Veber in

Ladislav Krošel.

Rojstni dnevi

Oktobra svoj rojstni dan praznujejo naši sodelavci:

Dimc Darko, Rojs Franc, Žuželj Aleš, Kelc Dragica, Orešič Marjan, Bokan Branko, Rogulj Nikša, Talian Franc, Ačko Tadej, Črešnar Maks, Kralj Borut, Slaček Drago, Doberšek Jože, Zelenič Marinič Andreja, Smodiš Drago, Kontarček Marjan, Šmigoc Franc, Kralj Stanislav, Bračko Iztok, Nipič Drago, Žugman Zdenka, Vidovič Matjaž, Kronovšek Smiljan, Fekonja Danijel, Toplak Tina, Polajžer Matej, Špindler Danilo, Koban Miran, Merhar Boštjan, Polič Maks, Raner Franja, Štanta Edvard, Terbuc Mihaela, Božič Mojca, Polič Stanko, Reis Boštjan, PoNgracič Bogomir, Čas Janez, Murekar Branko, Vogrinec Borut, Vojsk Stanislav, Lušicki Sonja, Perbil Alojz, Gomboc Drago, Gumilar Feliks, Zorko Silva, Januš Stanislav, Marković Tomislav, Vidonja Andrej, Jamnik Andrej, Radulović Dragomir, Kosmačin Matjaž, Orožim Jože, Lah Marijan, Metličar Marcelino, Bračko Tadej, Veber Gorazd, Djukić Mirko, Stefanović Milan, Pongračič Boštjan, Ambrožič Matjaž, Gojkovič Miran, Sraka Andrej, Žinkovič Andreja, Kralj Jernej, Resman Andrej, Zelič Andrej, Kaukler Bojan, Banič Klemen, Vacac Damjan.

Novembra svoj rojstni dan praznujejo naši sodelavci:

Zlatolas Robert, Pavšič Andrej, Slokan Ervin, Veber Aleksander, Pekič Darko, Zorman Marjan, Škraban Marjeta, Tušek Danijel, Metličar Benjamin, Rakuša Srečko, Čerpnjak Mirko, Klinc Zlatko, Knedl Gorazd, Ključar Anton, Erman Igor, Verlič Hedvika, Arnuš Miran, Kolmanič Davor, Krošel Boris, Lavrenčič Igor, Bezenšek Igor, Ploj Mitja, Gerič Dušan, Pliberšek Simon, Doberšek Dejan, Putora Danilo, Küčan Matjaž, Lasecky Martin, Flašker Danilo, Krajncič Štefka, Kulčar Rudolf, Rakar Drago, Tetičkovič Dušan, Lacko Matjaž, Šebjanič Štefan, Plohl Srečko, Žmavcar Mladen, Kraner Martin, Cvetko Martin, Forjan Peter, Hrastnik Jože, Časar Denis, Antolin Srečko, Balažič Marjan, Zemljič Andrej, Vihar Franc, Šimenko Janči, Meško Matjaž, Pansi Damjan, Novak Drago, Horvat Marjan, Selinšek Terezija, Vindiš Andrej, Ferlič Anton, Kokol Zvonko, Novak Štefan, Predikaka Marjana, Šiško Leopold, Mccllain Robert.

Decembra svoj rojstni dan praznujejo naši sodelavci:

Strmšnik Dejan, Konrad Angela, Bezjak Marjan, Štefanec Mirko, Artinger Drago, Ropoša Silvo, Korošec Marjan, Mezga Zvonko, Klemenčič Primož, Osrajnik Janez, Hojnik Borut, Šef Brigita, Prešern Mitja, Turkl Jožef, Miholič Ludvik, Polanec Darko, Krivec Dragica, Čuček Borut, Bohinec Dušan, Rogan Marko, Leskovar Jože, Mlinarič Danilo, Prelog Franc, Dovnik Ivan, Cvetko Boštjan, Cvetko Bojan, Donko Aleksandra, Rečnik Tomislav, Zajšek Boštjan, Filipič Branko, Horvat Bojan, Seljak Igor, Gril David, Lebar Štefan, Tropenauer Jožef, Sotlar Marina, Novak Štefan, Jurše Škorc Jana, Ukmar Boris, Ajlec Mitja, Kramberger Aleš, Hodnik Emil, Cimprič Matjaž, Letonja Srečko, Mešiček Bogdan, Skerbinek Silvester, Rotvein Štefan, Kuhar Ivan, Škrjanec Miran, Novak Fric, Kurnik Silvo, Lenarčič Boštjan, Fošnarič Boštjan, Pristovnik Matej, Čeh Silvo, Filipič Herman.

Čestitamo!

Uprava

» Fotografija: **Boštjan Rous**

Uredniški odbor: **Marko Bračič, Lidija Kocijančič, Boštjan Grabar, David Gril, Jana Jurše Škorc, Peter Kaube, Bernardka Kos, Marjan Orešič, Miro Pečovnik, Iztok Petrovič, Franci Prelog, Miroslav Prešern, Milena Rajh, Darinka Renko, Boštjan Rous, Jurij Trejtak, Mihaela Šnuderl** (odgovorna urednica)

Produkcija: **Kraft&Werk**
Oblikovna zasnova: **Kraft&Werk**
Naklada: **1550 izvodov**
Tisk: **Versana**
Natisnjeno: **oktober 2009**
Letnik VIII, številka 34

ELEKTRO MARIBOR d.d.